
BIOJÄTTEEN ERILLISKERÄYKSEN NYKYTILA JA TEHOSTAMINEN 2015–2016

Lakeuden Etappi Oy

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö

Kestävän kehityksen koulutusohjelma

Forssa, kevät 2016

A handwritten signature in blue ink that reads "Oona Salo". The signature is written in a cursive, flowing style.

Oona Salo

FORSSA

Kestävän kehityksen koulutusohjelma

Tekijä

Oona Salo

Vuosi 2016

Työn nimi

Biojätteen erilliskeräyksen nykytila ja tehostaminen
2015–2016 – Lakeuden Etappi Oy

TIIVISTELMÄ

Biojätteen erilliskeräyksestä säädettiin jätelaissa ensimmäisen kerran vuonna 1997. Kaatopaikoille ei saanut sijoittaa biohajoavaa jätettä, ellei siitä suurinta osaa ensin kerätty talteen ja hyödynnetty. Vuonna 2013 valtioneuvosto hyväksyi orgaanisen jätteen kaatopaikkakiellon, jonka myötä biojätettä ei saa sijoittaa kaatopaikoille enää vuoden 2016 alusta.

Opinnäytetyössä tarkoituksena oli tutkia ja raportoida biojätteen erilliskeräyksen nykytilaa ja tehostamiskeinoja. Tehostamiskeinojen avulla pyrittiin vähentämään biojätteen määrää poltettavan jätteen joukosta. Työn toimeksiantaja oli Lakeuden Etappi Oy, joka huolehtii Etelä-Pohjanmaan kunnissa jätehuollosta. Opinnäytetyön osana toteutettiin Lakeuden Etapin biojätekampanjan tapahtumia ja kilpailuja. Tapahtumista ja kilpailuista koottiin onnistumisen arviointi ja kehitysehdotukset.

Työn teoriaosassa perehdyttiin biojätteen erilliskeräykseen ja siihen liittyvään lainsäädäntöön, biojätteen hyödyntämiseen sekä yrityksen viestintään ja kampanjointiin. Biojätteen erilliskeräyksen nykytilaa tutkittiin metatutkimuksella ja biojätekampanjan tuloksia koottiin tapahtumien aikana kerättyjen tietojen perusteella. Biojätekampanjan osa-alueiden onnistumista arvioitiin osallistujamäärien, saadun palautteen, medianäkyvyyden sekä työnteekijöiden kokemusten perusteella.

Biojätekampanjan toimenpiteet ovat onnistuneet tähän asti hyvin. Vuoden 2015 loppuun mennessä järjestetyissä tapahtumissa ja kilpailuissa kohdatiin jo 5,6 prosenttia Lakeuden Etapin asukkaista. Biojätekampanjan tavoitteiden toteutumista ja tuloksia pystytään analysoimaan vasta vuoden 2017 jälkeen, kun biojätekampanjan loppumisesta on kulunut vuosi. Tällöin analysointiin ja raportointiin käytetään opinnäytetyössä esiteltyjä seurantamenetelmiä.

Avainsanat Biojätteen erilliskeräys, jätehuolto, lajittelu, kampanjointi

Sivut 46 s. + liitteet 6 s.

Forssa
Degree Programme in Sustainable Development

Author	Oona Salo	Year 2016
Subject of Bachelor's thesis	Current state and intensification of biowaste separate collection in 2015–2016 in Lakeuden Etappi Oy	

ABSTRACT

Separate collection of biowaste was enacted the first time in Waste Law in 1997. Biodegradable waste could not be placed to landfill unless most of it is taken to disposal. The Finnish government accepted organic waste landfill site prohibition in 2013 whereby organic waste cannot be landfilled from the beginning of 2016 onward.

The purpose of this thesis was to survey and report the current state and intensification ways of biowaste separate collection. By means of the intensification ways the goal was to reduce the amount of the biowaste from domestic waste. The client of this thesis was Lakeuden Etappi Oy which takes care of waste management of Southern Ostrobothnia. As a part of the thesis, events and competitions of Lakeuden Etappi Oy's campaign were carried out. From the events and competitions evaluation of success and development proposals were gathered.

In the theoretical frame of reference, the separate collection of biowaste and the legislation connected with it, as well as the reclamation of biowaste were familiarized with. Additionally, the communication and campaigning of the organization were described. The present state of the separate collection of biowaste was researched by metaresearch and biowaste campaign results were compiled from the information that was collected from the campaign's events. The success of the biowaste campaign was reviewed based on the amount of participants, feedback, media coverage and employees' experience of campaigning.

The biowaste campaign has managed well so far. In the events and competitions organized by the end of the year 2015, 5.6 percent of Lakeuden Etappi's residents were encountered. An analysis of biowaste campaign results could be made after the year 2017 when a year has elapsed from end of the campaign. Then the follow-up methods presented in the present thesis will be used for analyzing and reporting.

Keywords Separate collection of biowaste, waste management, separation of waste, campaigning

Pages 46 p. + appendices 6 p.

TYÖSSÄ ESIINTYVIÄ TERMEJÄ

Biojäte	Orgaanisesti hajoavaa eloperäistä jätettä, kuten ruokajäte.
Biokaasu	Kaasuseos, jota syntyy biomassaa anaerobisesti mädättämällä.
Erilliskeräys	Jätejakeen lajittelu ja keräys syntypaikalla.
Jätehuolto	Jätelain mukaista toimintaa, joka sisältää jätteiden keräyksen, kuljetuksen, hyödyntämisen ja loppusijoituksen.
Jätehuoltomääräykset	Määräykset, jotka säätelevät jätehuollon järjestämistä ja teknistä toteuttamista.
Jätteen hyödyntäminen	Jätteestä otetaan talteen ja käyttöön jätteen sisältämä aine tai energia.
Kaatopaikkajäte	Jäte, jota ei voida kierrättää eikä hyödyntää, kuten mineraalivilla tai kipsilevy.
Kierrätys	Toimintaa, jossa jäte käytetään materiaalina uudelleen.
Kotitalousjäte	Asumisessa syntyvä jäte.
Kompostointi	Kiinteän biojätteen aerobista hajoamista mikrobien avulla hallitussa tilassa.
Loppusijoitus	Jätteen sijoittaminen kaatopaikalle.
Poltettava jäte	Jäljelle jäävä jäte, kun yhdyskuntajätteestä on syntypaikallaan lajiteltu erilleen hyötyjäte. Poltettava jäte hyödynnetään energiana jätevoimalaitoksessa.
Sekalainen yhdyskuntajäte / sekajäte	Jätelaissa käytetty nimitys jäljelle jäävästä jätteestä, kun yhdyskuntajätteestä on syntypaikallaan lajiteltu erilleen hyötyjäte. Lakeuden Etapin alueella sekalaisesta yhdyskuntajätteestä käytetään nimitystä poltettava jäte.
Yhdyskuntajäte	Asumisessa syntyvä jäte sekä ominaisuudeltaan, koostumukseltaan ja määrältään siihen rinnastettava kaupan ja teollisuuden sekä palvelutoiminnan jäte.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 LAKEUDEN ETAPPI OY	2
2.1 Lakeuden jätelautakunta.....	2
2.2 Jäteneuvonta	3
3 BIOJÄTTEEN ERILLISKERÄYS JA HYÖDYNTÄMINEN	3
3.1 Erilliskeräyksen valtakunnallinen tilanne ja tavoitteet.....	4
3.2 Lakeuden Etappi Oy:n erilliskeräyksen nykytila ja tavoitteet	7
3.3 Biojätteen hyödyntäminen.....	10
3.4 Lakeuden Etappi Oy:n biokaasulaitos.....	12
4 KAMPANJOINTI	14
4.1 Kampanjan suunnittelu.....	14
4.2 Yhteisöviestintä osana kampanjointia.....	15
4.3 Lakeuden Etappi Oy:n yhteisöviestintä.....	17
5 BIOJÄTTEEN ERILLISKERÄYKSEN TEHOSTAMISEN KEINOT.....	18
5.1 Haasteet	18
5.2 Tehostamisen keinot.....	19
5.3 Tehostamiskeinojen seuranta- ja arviointimenetelmät.....	20
5.3.1 Jäteanalyysi.....	21
5.3.2 Määräkertymän seuranta	21
5.3.3 Kysely.....	21
5.3.4 Mediaseuranta ja -analyysi	22
6 LAKEUDEN ETAPPI OY:N BIOJÄTEKAMPANJA JA KAMPANJAN TOIMENPITEET	23
6.1 Yläkoulujen biojätepainotteiset neuvontatunnit.....	24
6.2 Biojätteen erilliskeräyksen laajeneminen ja Neuvonta-auto-tempaus	24
6.3 Biojätteen viimeinen etappi -videokilpailu	28
6.4 Tähteitä nolla! -kampanja.....	29
6.5 Biojätteet kiertoon -kilpailu taloyhtiöille	33
6.6 Biojäteinfo isännöitsijälle.....	33
6.7 Tiedotus.....	33
6.8 Muita toimenpiteitä	34
7 YHTEENVETO JA POHDINTA.....	35
7.1 Tulokset ja tavoitteiden saavuttaminen	35
7.2 Kehitysehdotukset	37
7.3 Jatkotoimenpiteet	37
7.4 Oma oppiminen ja onnistuminen	38
LÄHTEET	39

Liite 1	Tiedote isännöitsijöille biojätteen erilliskeräyksen laajenemisesta
Liite 2	Neuvonta-auton mainos ja aikatalulu
Liite 3	Tähteitä nolla! -kampanjan palautuslomake
Liite 4	Biojäteinfo isännöitsijälle

1 JOHDANTO

Euroopassa jätteisiin ja niiden aiheuttamiin epäpuhtauksiin kiinnitettiin tarkemmin huomiota 1830-luvulla teollistumisen, väestön kasvun ja laajamittaisten koleraepidemioiden myötä. Suomeen kolera saapui vuonna 1831, jolloin katujen puhtaanapidosta ja likaisten paikkojen kalkitsemisesta annettiin tiukkoja määräyksiä. Kaupungin järjestämästä jätteiden poiskuljettamisesta säädettiin ensimmäistä kertaa vuonna 1927 terveydenhoidolaissa. Lain myötä kaupungin tuli järjestää kaatopaikkoja tarpeellinen määrä kaikenlaista roskaa ja likaa varten. Laki ei kuitenkaan koskenut maalaiskuntia, joissa kaatopaikat tulivat yleiseksi vasta 1950-luvulla. (Westerberg 20013, 13, 18.)

Suomessa lajittelua tehdään yhä enemmän ja ahkerammin vuosi vuodelta. Esimerkiksi vuonna 2013 yhdyskuntajätteestä vietiin enää vain 25 prosenttia kaatopaikalle, kun kymmenen vuotta aikaisemmin määrä oli 60 prosenttia. Orgaanisen jätteen kaatopaikkakielto on vaikuttanut suuresti jätehuoltoyhtiön toimintaan. Jatkuvasti kehitellään uusia hyödyntämismenetelmiä, jotta kierrätys- ja hyödyntämisprosentti varsinkin orgaaniselle jätteelle kasvaisivat. (Ympäristö.fi 2015a.)

Nykyisin yhdyskuntajätteen painosta noin kolmasosa on biojätettä. Kaatopaikalla mädäntyessään biojäte aiheuttaa paljon ympäristölle haitallisia kaatopaikkakaasuja, joiden pääsyä ilmakehään ehkäistään erilaisten kaasunkeräysjärjestelmien avulla. Kaatopaikkakaasujen määrä laskee merkittävästi orgaanisen jätteen kaatopaikkakiellon myötä, sillä biojätettä ei saa enää sijoittaa kaatopaikalle. Biojätteen polttaminen jätevoimalassa ei ole kannattavaa, sillä biojätteen kosteusprosentti on korkea ja sen palaessa vapautuva energia kuluu lähes kokonaan kosteuden haihduttamiseen. Tämän vuoksi biojätettä pyritään hyödyntämään kompostoimalla mullaksi tai mädättämällä biokaasuksi. (Hänninen 2010, 46; Rissanen 2013.)

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön toimeksiantaja on jätehuoltoyhtiö Lakeuden Etappi Oy, joka toimii Etelä-Pohjanmaan alueella. Opinnäytetyöraportissa esitellään biojätteen erilliskeräyksen tehostamiskeinoja sekä tehostamiskeinojen seurantamenetelmiä. Työssä myös raportoidaan biojätekampanjan aikaisia toimenpiteitä ja analysoidaan niiden onnistumista. Biojätekampanjan toteutusaikana (2015–2016) pyritään vähentämään biojätteen määrää poltettavan jätteen joukosta. Tavoitteena on kerätä biojätettä valtakunnallisen keskitason verran eli 60 kiloa asukasta kohden, kun Lakeuden Etapin alueella biojätettä kerätään tällä hetkellä 56 kiloa asukasta kohden.

Opinnäytetyön teoreettisessa viitekehyksessä esitellään työn toimeksiantaja, käsitellään biojätteen erilliskeräyksen ja hyödyntämisen nykytilaa niin valtakunnallisesti kuin alueellisestikin sekä selvennetään, millaista on yrityksen kampanjointi. Biojätteen erilliskeräyksen nykytilan yhteydessä perehdytään tarkemmin lainsäädäntöön ja biojätteen hyödyntämismenetelmiin.

2 LAKEUDEN ETAPPI OY

Tämän työn toimeksiantaja on eteläpohjalainen jätehuolto-yhtiö Lakeuden Etappi Oy (myöhemmin käytetään nimitystä Lakeuden Etappi). Lakeuden Etappi järjestää käytännön jätehuoltoa omistajakuntiensa eli Alavuden, Ilmajoen, Jalasjärven, Kihniön, Kuortaneen, Kurikan, Lapuan, Seinäjoen ja Ähtärin alueella. Yhteensä toimialueella asuu noin 130 000 asukasta. Jätehuollon järjestämiseen sisältyy jätteenkuljetus ja -käsittely sekä jätehuollon tiedotus ja neuvonta. Myös yritysten on mahdollista tehdä sopimus jätteen kuljetuksesta Lakeuden Etapin kanssa. (Lakeuden Etappi 2015a.)

Neljätoista Etelä-Pohjanmaan kuntaa perusti Lakeuden Etappi Oy:n vuonna 1997. Kuntaliitosten vuoksi omistajakuntamäärä on sittemmin laskenut yhdeksään kuntaan. Operatiivinen toiminta aloitettiin 1999. Biojätteen käsittelyä varten jätehuoltokeskukseen rakennettiin biokaasulaitos, joka valmistui vuonna 2007. Lisäksi Lakeuden Etappi on Mustasaarella sijaitsevan jätteenpolttolaitoksen, Westenergyn, suurin omistaja. Vuodesta 2012 lähtien Lakeuden Etapin alueen sekajäte eli poltettava jäte on kuljetettu Westenergylle hyödynnettäväksi. Poltto- ja biokaasulaitos ovat mahdollistaneet sen, että vuonna 2015 jätteen hyödyntämisaste Lakeuden Etapin alueella oli 96 prosenttia. Kuntien asukkaat lajittelevat vuosi vuodelta jätteensä paremmin, mikä vaikuttaa positiivisesti hyödyntämisasteeseen. (Lakeuden Etappi 2015b.)

2.1 Lakeuden jätelautakunta

Lakeuden jätelautakunta on Lakeuden Etapin alueen kuntien yhteinen jätehuoltoviranomainen, ja se koostuu kuntien nimittämistä luottamushenkilöistä. Lautakunta hyväksyy jätehuoltomääräykset, jätehuollon palvelutason sekä jätemaksutaksat. Jätelautakunnalla on kaksi työntekijää, jäteasiamies sekä toimistosihteeri. Jäteasiamies päättää jätehuoltomääräyksistä poikkeamisista, jätehuollon pidemmistä keskeytyksistä ja jätelaskun maksumuistutuksista. Kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset valvovat jätelautakunnan toimintaa. (Lakeuden jätelautakunta n.d.)

Jätehuoltoviranomaisen valmistelemat ja hyväksymät jätehuoltomääräykset perustuvat jätelain (646/2011) 91 §:ään. Ne laaditaan jätelakia mukailleen, mutta kuitenkin paikalliset olosuhteet huomioon ottaen. Lisäksi ne ovat tärkeä työkalu ja ohjausväline kunnille jätehuollon käytännön toteuttamista varten. (Suomen kuntaliitto 2015.)

Lakeuden Etapin voimassa olevat jätehuoltomääräykset astuivat voimaan 1.10.2015. Suurin muutos biojätteen erilliskeräyksen kannalta oli, että kiinteistöillä, joissa on vähintään viisi asuntoa, tulee olla biojäteastia tai lämpöeristetty kompostori. Aikaisemmin biojätteen erilliskeräysvelvoite koski kiinteistöjä, joissa oli kymmenen tai useampi asunto. (Lakeuden jätelautakunta 2015.)

2.2 Jäteneuvonta

Lakeuden Etapin jäteneuvonta opastaa jätteiden lajittelussa ja käsittelyssä sekä jätteen määrän vähentämisessä. Lakeuden Etapin jäteneuvoja vastaa neuvontaverkoston kouluttamisesta, neuvonnan budjetista ja asiakaspalvelun neuvonnallisista tehtävistä. Lakeuden Etapin alueen jäteneuvontaa kouluille ja päiväkodeille tekee neuvontaverkosto, joka koostuu 4H-yhdistyksistä ja Keski- ja Etelä-Pohjanmaan Martoista. (Lakeuden Etappi 2015c.)

3 BIOJÄTTEEN ERILLISKERÄYS JA HYÖDYNTÄMINEN

Suomessa kaupungin järjestämästä jätteiden poiskuljettamisesta säädettiin ensimmäistä kertaa vuonna 1927 terveydenhoitolain määräyksissä. Asetuksessa määrättiin kaupungin velvollisuudesta perustaa tarpeellinen määrä kaatopaikkoja likaa ja roskaa varten. Kaatopaikka tuli sijoittaa niin, ettei se pilaa vedenottoaikan vettä eikä aiheuta terveydellistä haittaa kaupunkilaisille. Puhtaanapitomääräykset eivät kuitenkaan koskeneet maalaiskuntia. Ainoa vaatimus oli, että jokaisella tilalla oli oltava ulkokäymälä. Kaatopaikkoja maalaiskuntiin perustettiin vasta 1950-luvulla ja 1980-luvun alkupuolella kaatopaikkoja oli jo laajemmin ympäri Suomea. Vuonna 1979 jätelainsäädäntö koki suuren muutoksen, kun ensimmäinen jätehuoltolaki astui voimaan. Siihen asti puhtaanapidosta oli säädetty vain terveydenhuoltolainsäädännössä. (Westerberg 2003, 18–20.)

Jätehuoltoon tuli suuria muutoksia vuonna 1997, kun valtioneuvoston päätös kaatopaikoista (861/1997) astui voimaan. Päätös vaikutti erityisesti biojätteen lajitteluun ja keräykseen. Päätöksessä säädettiin biojätteen erilliskeräyksestä seuraavasti: ”kaatopaikalle ei saa sijoittaa sellaista asumisessa syntynyttä jätettä taikka ominaisuudeltaan ja koostumukseltaan siihen rinnastettavaa teollisuus-, palvelu- tai muussa toiminnassa syntynyttä jätettä, jonka biohajoavasta jätteestä suurinta osaa ei ole kerätty talteen erillään muusta jätteestä tai toimitettu muulla tavoin hyödyntämistä tai muuta käsittelyä varten.” (VNp 861/1997 4.2. §)

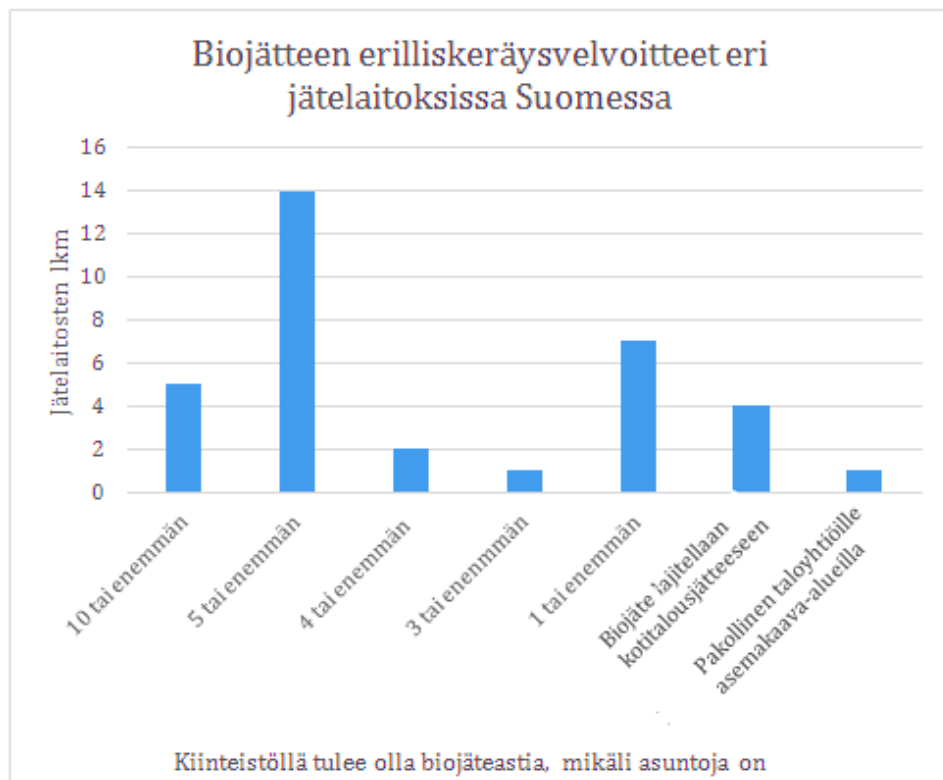
Valtioneuvoston päätöksen myötä kunnat ja kaupungit siirtyivät vähitellen keräämään biojätettä erillään muusta yhdyskuntajätteestä. Edelläkävijänä oli YTV eli Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta, nykyinen HSY eli Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä, joka on tehnyt tutkimusta biojätteen erilliskeräyksestä jo 1980-luvulla. Tutkimusten perusteella YTV aloitti ensimmäisenä Suomessa biojätteen erilliskeräykseen siirtymisen vuonna 1993. (Hänninen 2010, 46.)

Biojätteen hyödyntämisellä on pitkät perinteet. Vuosisatoja sitten maatalouden jätteet ovat kompostoituneet lantapattereissa pelloilla ja anaerobista käsittelyä on käytetty hyväksi suurimpien yhdyskuntien jätevesien stabiloinnissa. Biokaasun todellinen energia-arvo todettiin 1970-luvulla öljykriisien jälkeen. Tällöin Suomeenkin rakennettiin maatalouden jätteitä käsitteleviä reaktoreita. (Hänninen 2010, 135, 153.)

3.1 Erilliskeräyksen valtakunnallinen tilanne ja tavoitteet

Yhdyskuntajätteen painosta noin kolmasosa on biojätettä. Jos se kaikki menisi poltettavan jätteen joukkoon, polttolaitoksen resursseja kuluisi turhaan biojätteen kuivattamiseen. Kaatopaikalla biojäte aiheuttaa mädäntyessään paljon ympäristölle haitallisia kaatopaikkakaasuja. Enää harvoissa kunnissa yhdyskuntajätettä ajetaan loppusijoitukseen, sillä orgaanisen jätteen kaatopaikkakielto tulee voimaan 2016. Näistä syistä biojätteen erilliskeräykseen halutaan panostaa. (Hänninen 2010, 46; Ympäristö.fi 2015a.)

Suomessa toimii 34 jätelaitosta, jotka hoitavat alueensa jätehuoltoa. Kaikilla jätelaitoksilla on omat jätehuoltomääräykset, jotka noudattavat valtakunnallista jätelakia. Kuviossa 1 on kuvattu jätehuoltomääräyksissä asetetut biojätteen erilliskeräyksen velvoitteet eri jätelaitoksissa Suomessa. Kuvioista näkee, minkä kokoisissa taloyhtiöissä biojäte tulee lajitella erilleen. Kaiken kaikkiaan kuvio kertoo biojätteen erilliskeräyksen nykytilan kotitalouksissa Suomessa. Yleisimmin biojätteen erilliskeräys velvoitetaan, mikäli kiinteistössä asuntoja on viisi tai enemmän. Samaan ryhmään kuuluu myös Lakeuden Etappi. Seitsemän jätelaitoksen alueella biojätteen erilliskeräys tulee olla kaikilla asutuilla kiinteistöillä. Omakotitaloille ja pienille taloyhtiöille jätehuoltomääräyksissä suositellaan kompostointia tai yhteistä biojäteastiaa naapureiden kanssa. Neljän jätelaitoksen alueella biojätteen erilliskeräykselle ei ole velvoitetta, vaan se kuuluu kotitalousjätteen joukkoon. Näiden neljän jätelaitoksen alueella kotitalousjäte ei joudu kaatopaikalle, vaan se hyödynnetään polttamalla. (Koottu jätehuoltomääräyksistä 2006–2015.)

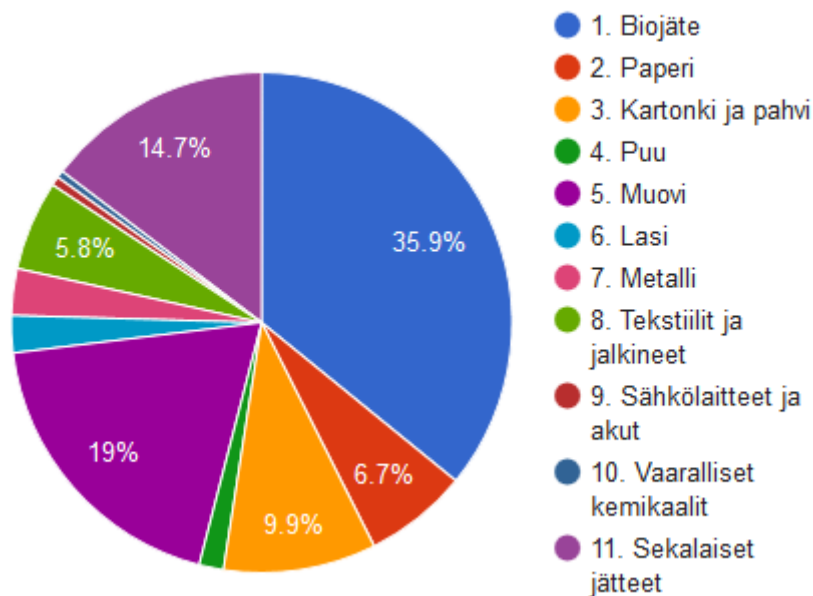

Kuvio 1. Biojätteen erilliskeräysvelvoitteet eri jätelaitoksissa Suomessa. Koottu jätehuoltomääräyksistä 2006–2015.

Jätelaitosyhdistys ylläpitää koostumuspankkia, johon on koottu 2000-luvulla tehtyjen sekalaisen yhdyskuntajätteen koostumustutkimuksia eli jäteanalyyskejä. Jäteyhtiöt laativat jäteanalyyskejä säännöllisin väliajoin. Analyysien tarkoituksena on selvittää eri jätelajien osuus kotitalouksien yhdyskuntajätteen koostumuksesta ja niiden perusteella voidaan tutkia myös sitä, kuinka hyvin jäte lajitellaan jäteyhtiön alueella. (Jätelaitosyhdistys n.d.a.)

Vertailukelpoisten analyysien pohjalta on laadittu kuvio, jossa on kuvattu eri jätelajien keskimääräinen massaosuus valtakunnallisesti (kuvio 2). Kuvio osoittaa, että suurin osa eli 35,9 prosenttia sekalaisen yhdyskuntajätteen painosta on biojätettä. Seuraavaksi suurimmat jätteet ovat muovi ja sekalaiset jätteet. Kuvion mukaan Suomessa lajitellaan sähkö- ja elektroniikkajäte (SER) sekä vaarallinen jäte hyvin, sillä niiden yhteenlaskettu osuus kaikesta jätteestä on yksi prosentti. Huomioon on kuitenkin otettava, että SER- ja vaarallista jätettä syntyy kotitalouksissa harvemmin kuin muuta jätettä. Myös lasi- ja metalli osataan lajitella kohtuullisesti. (Jätelaitosyhdistys n.d.a.; Jäteanalyysin loppuraportti 2010.) Jätepaperin mahdollisuudet raaka-aineena huomattiin jo toisen maailmansodan aikana, joten paperin osuus sekajätteen joukossa uskoisi olevan 2000-luvulla pienempi kuin 6,7 prosenttia. Sen sijaan biojätteen erilliskeräys aloitettiin useissa kunnissa vasta 2000-luvulla, joka voi osiltaan selittää biojätteen määrää sekajätteen joukossa. (Hänninen 2010, 46, 66.)

Kotitalouksien sekajätteen koostumus

Kuvio 2. Jätelaitosyhdistys. Materiaalijakeiden osuudet. Viitattu 5.11.2015. Saatavissa <http://www.jly.fi/jateh71.php?treeviewid=tree2&nodeid=71>.

Jätteiden kierrätys- ja hyödyntämisasteeseen sekä erilliskeräyksen tehokkuuteen vaikuttaa ihmisten lajitteluahkeruus. Lajitteluahkeruus on kasvanut viimeisen kymmenen vuoden aikana runsaasti. Esimerkiksi vuonna 2013 yhdyskuntajätteestä sijoitettiin enää vain 25 prosenttia kaatopaikalle, kun kymmenen vuotta aikaisemmin määrä oli 60 prosenttia. (Ympäristö.fi 2015a.)

Tilastokeskuksen (2012) kulutustutkimuksen mukaan Suomessa säännöllisesti kierrättävien kotitalouksien osuus on kasvanut huomattavasti vuodesta 2006 vuoteen 2012. Kulutustutkimuksessa on tutkittu säännöllisesti lajittelevien kotitalouksien määrää taajama-asteen mukaan. Vertailussa on käytetty vuosien 2006 ja 2012 tuloksia. Tutkimustulokset ovat taulukossa 1. Biojätettä lajiteltiin vuonna 2012 säännöllisesti 59 prosentissa kotitalouksista, kun vuonna 2006 luku oli 48. Määrä on siis kasvanut 11 prosenttiyksikköä kuudessa vuodessa. Kartonkijätteitä kotitalouksista lajittelee säännöllisesti 61 prosenttia ja pakkauspahveja 80 prosenttia, kun vuonna 2006 vastaavat luvut olivat 35 prosenttia ja 56 prosenttia. Melkein kaikki suomalaiset lajittelevat paperin ja vaaralliset jätteet niille kuuluviin jakeisiin ja samaan pyritään kaikissa jätelajeissa.

Taulukko 1. Tilastokeskus. Eri jätelajit säännöllisesti lajittelevien kotitalouksien prosenttiosuudet asuinkunnan taajama-asteen mukaan vuosina 2006 ja 2012. Viitattu 23.11.2015.
Saataavissa http://www.stat.fi/til/ktutk/2012/ktutk_2012_2012-11-05_tie_001_fi.html.

Jätelaji	Asuinkunnan taajama-aste				
	Vuosi	Kaupunki-mainen	Taajaan asuttu	Maaseutu-mainen	Yhteensä
Biojäte	2006	50	44	45	48
	2012	58	59	65	59
Sanoma- ja muut lehdet	2006	94	84	75	89
	2012	94	89	94	93
Maito- ym. kartonki-tölkit	2006	43	26	14	35
	2012	63	56	59	61
Pakkauspahvit	2006	65	49	33	56
	2012	83	73	81	80
Lasipurkit ¹⁾	2006	65	70	67	66
	2012	78	78	77	78
Metallijäte ¹⁾	2006	48	60	56	51
	2012	68	69	69	68
Vaaralliset jätteet	2006	72	79	78	74
	2012	83	80	81	82

1) Poislukien pantilliset pullot ja tölkit

Suomen nykyinen jätelaki (646/2011) astui voimaan 1.5.2012. Jätelain tarkoituksena on ehkäistä jätteistä ja jätehuollosta aiheutuvaa haittaa ja vaaraa, edistää luonnonvarojen kestäväää käyttöä, vähentää jätteen määrää ja roskaantumista sekä varmistaa toimiva jätehuolto. Suomen jätelainsäädäntö noudattaa Euroopan unionin jätelainsäädäntöä. Jätelainsäädännön keskeisiä asetuksia uudistetaan parhaillaan; esimerkiksi uusi valtakunnallinen jätesuunnitelma valmistuu vuonna 2016. (Ympäristöministeriö 2015a.)

Valtakunnallinen jätesuunnitelma linjaa Suomen jätehuollon kehittämisen tavoitteet ja kuvaa toimet tavoitteiden saavuttamiseksi. Jätesuunnitelma tehdään jätelain, EU:n jätedirektiivin ja jäteasetuksen pohjalta. Voimassa oleva valtakunnallinen jätesuunnitelma hyväksyttiin vuonna 2008. (Ympäristöministeriö 2015b.; Ympäristö.fi 2015b.) Nykyinen valtakunnallinen

jättesuunnitelma on voimassa siihen asti, kunnes uusi suunnitelma valmistuu vuonna 2016. Uusi valtakunnallinen jättesuunnitelma asettaa tavoitteet vuoteen 2022. Valitut neljä painopistealaa ovat rakennus- ja purkujäte, biohajoavat jätteet ja ravinteiden kierto, sähkö- ja elektroniikkaromu sekä yhdyskuntajäte. (Ympäristö.fi 2015c.)

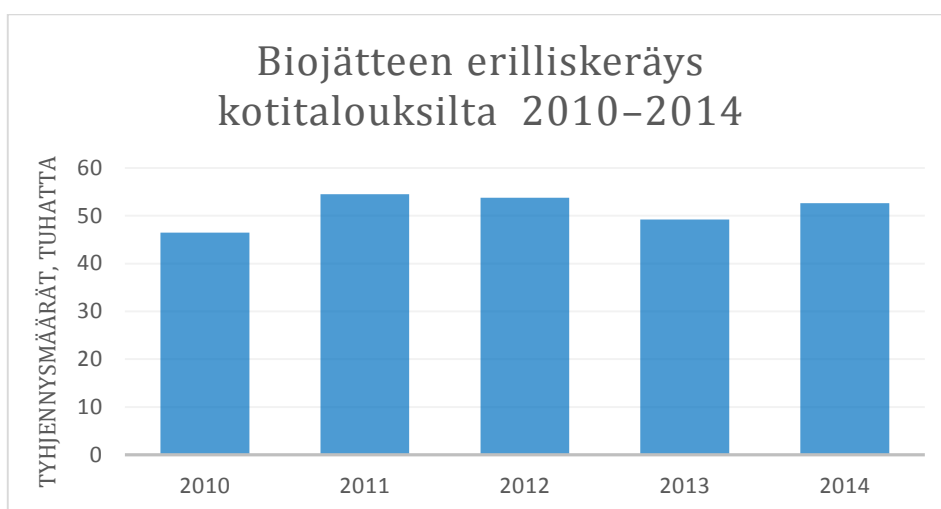
Alueelliset ympäristökeskukset eli nykyiset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ovat laatineet valtakunnallisen suunnitelman tueksi alueelliset jättesuunnitelmat (Ympäristöministeriö 2015b). Etelä- ja Länsi-Suomen jättesuunnitelmassa (2009) biojätteen osalta tavoitteeksi on asetettu vähentää biojätteen määrää niin, että se on vuonna 2020 pienempi kuin vuonna 2007. Suunnitelmassa tavoitteena on, että vuonna 2020 yhdyskuntajätteesä sijoitettaisiin vain 10 % kaatopaikalle, josta biojätettä saa olla vain puolet. Orgaanisen jätteen kaatopaikkakiellon myötä nämä tavoitteet käyvät toteen jo vuonna 2016, sillä biojätettä ei saa sijoittaa kaatopaikoille enää vuoden 2016 alusta.

Valtionneuvoston asetus jätteistä (2012) 14 § mukaan kunnan on järjestettävä biojätteen erilliskeräys ja kierrätys etusijajärjestyksen mukaisesti. Valtakunnallisessa jättesuunnitelmassa on asetettu tavoitteeksi, että vuonna 2016 biojäte lajitellaan erikseen keskitettyä keräilyä varten taajama-alueilla koko maassa. Myös pienkompostoinnin toivotaan yleistyneen haja-asutus- ja pientaloalueilla. (Huhtinen, Lilja, Sokka, Salmenperä & Runsten 2007, 104.)

3.2 Lakeuden Etappi Oy:n erilliskeräyksen nykytila ja tavoitteet

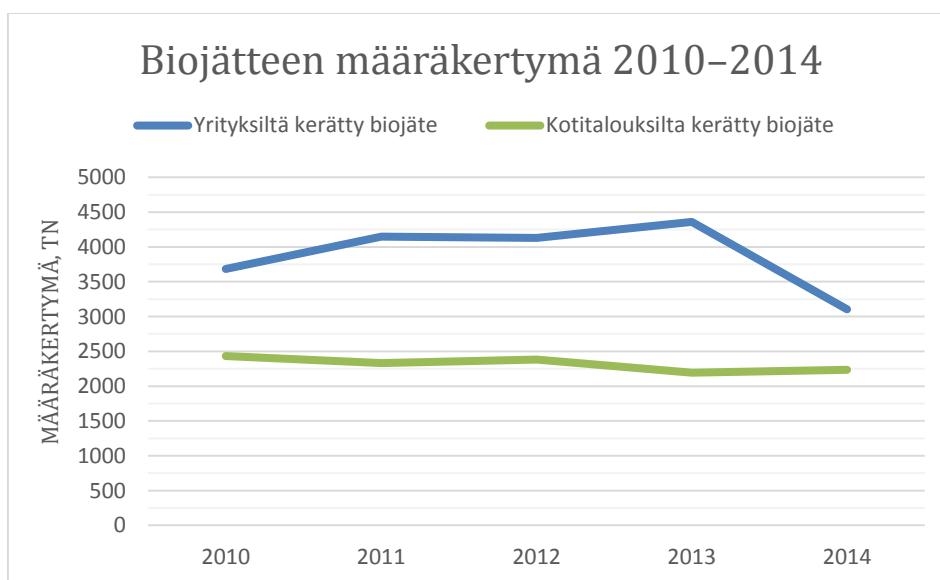
Lakeuden Etappi aloitti biojätteen erilliskeräyksen vuonna 2004. Alkuun erilliskerätty biojäte kuljetettiin Stormossenin biokaasulaitokselle Mustasaareen hyödynnettäväksi. Vuonna 2006 Nurmon kaatopaikalle asennettiin säkkikompostori, jossa biojäte hyödynnettiin kunnes Lakeuden Etapin biokaasulaitos valmistui ja otettiin käyttöön vuonna 2008. (Letonsaari, haastattelu 20.11.2015.)

Kuviossa 3 (s. 8) on kuvattuna biojätteen tyhjennysmäärät Lakeuden Etapin kotitalouksilta vuodesta 2010 vuoteen 2014. Tyhjennysmäärät on saatu tietokantakyselyllä Lakeuden Etapin JHL-toiminnanohjausjärjestelmästä. Tyhjennysmäärät ovat olleet tasaisia viimeisten viiden vuoden aikana. Suurin näkyvä muutos on tapahtunut vuoden 2010 ja 2011 välillä. Myös vuonna 2013 tyhjennysmäärät ovat laskeneet yli neljällä tuhannella. Vaihteluiden syinä voivat olla biojätteen erilliskeräykseen kuuluvien taloyhtiöiden määrän vaihtelut uusien rakennettujen ja vanhojen purettujen välillä. Tällöin biojäteastioiden määrä ja näin ollen tyhjennyskerratkin vaihtelevat. Myös tyhjennysväli vaikuttaa tyhjennyksien määrään; biojätteelle on mahdollista ottaa talviaikaan tyhjennys vain kahden viikon välein. Myös kimppa-astia toisen taloyhtiön kanssa on yleistynyt. Uuden biojätteen erilliskeräysvelvoitteen myötä biojätteen erilliskeräyksen piiriin tuli yli 800 uutta taloyhtiötä, jonka uskotaan vaikuttavan vuoden 2016 tyhjennystilastoihin ja biojätteen määräkertymään.

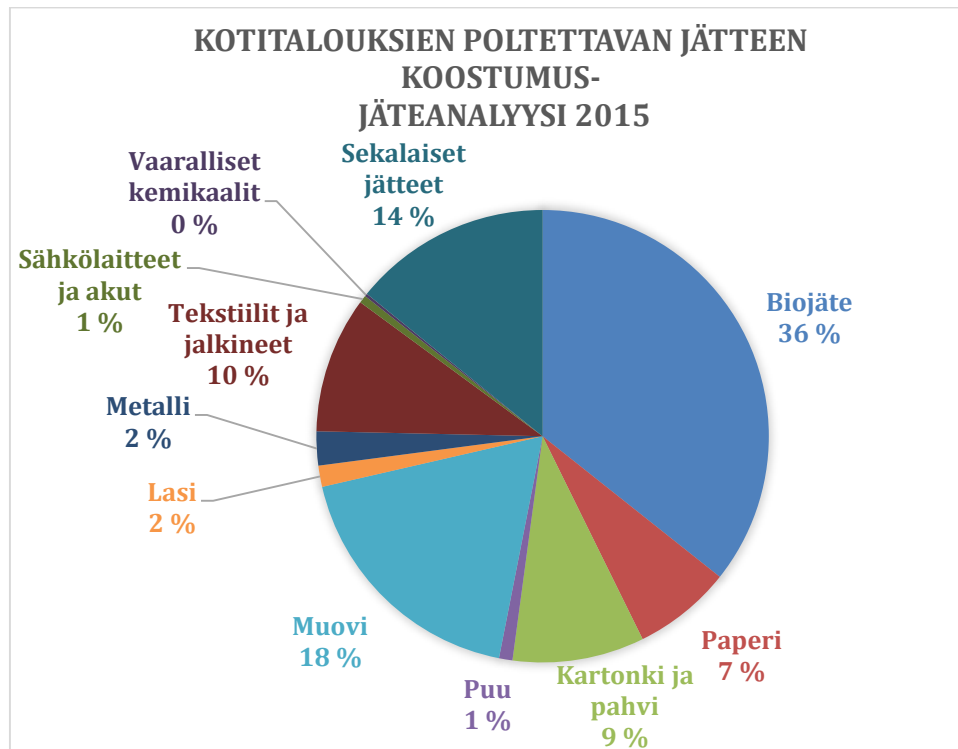
Kuvio 3. Kotitalouksilta kerätyn biojätteen tyhjennysmäärät Lakeuden Etapin alueella vuosina 2010–2014.

Vuonna 2014 biojätettä kuljetettiin Lakeuden Etapin biokaasulaitokselle runsaat 5 000 tonnia, määrä on kuitenkin vaihdellut viimeisten viiden vuoden aikana. Kuviossa 4 on biokaasulaitokselle päätyneen biojätteen määrä vuodesta 2010 vuoteen 2014. Kotitalouksilta kerätty biojäte on pysynyt tasaisena 2 000 tonnin ja 2 500 tonnin välillä. Yrityksiltä kerätyn biojätteen määrä on lähtenyt laskuun vuoden 2013 jälkeen. Bäcklundin (haastattelu 13.11.2015) mukaan määrän romahduksen syynä on, että vuonna 2014 lopetettiin hautamojätteen vastaanotto ja samoihin aikoihin suuremmat teollisuuden asiakkaat siirtyivät Stormossenin biokaasulaitokselle.

Kuvio 4. Biokaasulaitokselle tulevan biojätteen määrä kotitalouksilta ja yrityksistä vuodesta 2010 vuoteen 2014.

Lakeuden Etapin vuoden 2015 jäteanalyysistä selviää, että poltettavasta jätteestä 36 painoprosenttia on biojätettä (kuvio 5). Jäteanalyysin mukaan biojäte, muovi ja sekalaiset jätteet vievät suurimman osan kotitalouksien roskapussien painosta. Sekalaiset jätteet pitävät sisällään materiaaleja kuten siteitä, vaippoja tai tunnistamatonta hienoaainesta. Yhdessä niiden osuus kaikesta poltettavasta jätteestä on 68 painoprosenttia. Loppu muodostuu vaarallisista jätteistä, tekstiileistä ja jalkineista, metallista, lasista, sähkö- ja elektroniikkaromusta, puusta, paperista ja kartongista. (Jäteanalyysi 2015.)

Kuvio 5. Lakeuden Etapin vuoden 2015 jäteanalyysin tulokset.

Lakeuden Etappi on tehnyt jäteanalyysijä vuodesta 2010 lähtien. Analyysissä biojätteen osuus poltettavasta jätteestä on ollut 27 painoprosentista 38 painoprosenttiin. Vaihtelu on pysynyt siis yhdentoista prosenttiyksikön välillä ja lähellä valtakunnallista tasoa. Jäteanalyysijä tulkittaessa on otettava huomioon se, että poltettavan jätteen koostumusta on tutkittu painon eikä tilavuuden perusteella. Biojäte ei vie 36 prosenttia tilaa pussin sisällöstä vaan painosta. Tämän havainnollistamiseksi muutamasta jätelajista on laskettu tilavuusosuudet, jotka ovat taulukossa 2 (s. 10). Taulukon laskelmien mukaan muovi vie roskapussin sisällöstä suurimman osan 4,2 kuutiota ja biojäte melkein puolet vähemmän 2,2 kuutiota. (Jäteanalyysin loppuraportti 2010; Jäteanalyysin loppuraportti 2013; Jäteanalyysi 2015.)

Taulukko 2. Jäteanalyysin loppuraportti 2013. Eräiden jätteiden tilavuusosuudet poltettavan jätteen joukossa. Lakeuden Etappi Oy, M-files [sisäinen yritystietojen hallinta, mukailtu vuoden 2015 tuloksiin]

	Astiatilavuus	kg	Tilavuuspaino
Muovi	55 l	3,8	3,8/55= 0,069 kg/l
Kartonki	55 l	4,4	4,4/55= 0,080 kg/l
Biojäte	65 l	16,4	16,4/65= 0,252 kg/l

Muovi → 289 kg / 0,069 kg/l /1000 ≈ 4,2 m³
 Kartonki → 148,7 kg / 0,080 kg/l /1000 ≈ 1,9 m³
 Biojäte → 563 kg / 0,252 kg/l /1000 ≈ 2,2 m³

Vielä vuonna 2014 Lakeuden Etapin alueen kotitalouksista 42,0 prosenttia oli biojätteen erilliskeräyksen piirissä. Jätehuoltomääräysten muutosten myötä luku on kasvanut 43,4 prosenttiin. Jäljelle jääneestä 57 prosentista seitsemällä prosentilla on lämpöeristetty kompostori. (JHL-toiminnanohjausjärjestelmä 2015.) Tällä oletetaan ja toivotaan olevan positiivinen vaikutus biojätteen määrän vähenemiseen poltettavan jätteen joukosta tulevaisuudessa. Vaikutuksien toivotaan näkyvän jo seuraavassa jäteanalyysissä, joka toteutetaan vuonna 2017. Tavoitteen täyttymistä pystytään tarkastelemaan vuonna 2018, kun jäteanalyysi on suoritettu ja biojättekampanjan loppumisesta on kulunut kokonainen vuosi.

3.3 Biojätteen hyödyntäminen

Biojätteen hyödyntäminen on kovassa kasvussa Suomessa. Biojätettä erilliskerätään melkein kaikissa kunnissa ja se voidaan hyödyntää kompostoinnilla, mädättämällä tai polttamalla sekajätteen joukossa energiaksi. Vuonna 2014 Suomeen oli rekisteröity yhteensä 14 biojätettä käsittelevää biokaasulaitosta ja seitsemän jätevoimalaitosta. Vuonna 2009 Suomessa toimi noin 226 kompostointilaitosta. (Huttunen & Kuittinen 2015, 21; Jätelaitosyhdistys n.d.b; Merilehto 2009.)

Biojätteen poltto tarkoittaa polttamista muun poltettavan jätteen seassa. Biojätteen polttaminen muun jätteen joukossa on taloudellisesti halvempi vaihtoehto kuin biokaasu- tai kompostointilaitoksen rakentaminen. Biojätteen kosteusprosentti on kuitenkin korkea, 60–90 prosenttia, joten sen palautuessa vapautuva energia kuluu lähes kokonaan kosteuden haihduttamiseen. Mädättämällä taas biojätteestä saadaan energian lisäksi multaa tai maanparannusainetta. (Rissanen 2013.)

Kompostointi on aerobisessa eli hapellisissa olosuhteissa tapahtuvaa orgaanisen jätteen, kuten puutarha- ja ruokajätteen nopeutettua maatumista. Hajotessaan orgaaninen aine muuttuu hiilidioksidiksi, vedeksi ja stabiiliksi humukseksi. Prosessi kestää noin 4–6 viikon ajan, jonka jälkeen humusta voidaan käyttää maanparannusaineena. Yksittäisten kotitalouksien kompostointia tehdään lehtikompostissa, johon laitetaan vain puutarhajätteitä tai lämpöeristetyssä kompostorissa, joka on pääsääntöisesti tarkoitettu ruokajätteelle. Suurempia määriä voidaan kompostoida reaktorikompos-

teissa. Suomessa reaktorikompostointia tehdään lähinnä maataloilla, joissa maataloudessa syntyvät lietteet on helppo prosessoida. (Williams 2005, 346; Hänninen, Pipatti, Savolainen, Vesterinen & Vihersaari 1996, 28.)

Mädättämöissä biojätteestä tehdään biokaasua. Biokaasua syntyy mikrobien hajottaessa orgaanista ainesta anaerobisessa eli hapettomissa olosuhteissa. Biokaasu sisältää 40–70 prosenttia metaania. Se sisältää myös 30–60 prosenttia hiilidioksidia ja pieninä pitoisuuksina muun muassa rikkiyhdisteitä. Biokaasu on arvokas uusiutuva energialähde, jonka ympäristöedut ovat suuret, sillä talteen otetulla metaanilla eli biokaasun tuotannolla voidaan merkittävästi vähentää kasvihuonekaasujen päästöjä ilmakehään. (Huttunen & Kuittinen 2015, 11; Suomen biokaasuyhdistys 2010.)

Ilmastonmuutokseen vaikuttavat myös muut kaasut kuin metaani. Näitä ovat hiilidioksidi, vesihöyry, otsoni ja dityppioksidi. Myös ihmisten valmistamista synteettisistä kemikaaleista pääsee päästöjä ilmakehään. Näitä yhdisteitä ovat muun muassa fluorioyhdisteet (HFC:t, PFC:t ja SF₆), kloorifluoratut hiilivedyt (CFC:t ja HCFC:t) sekä bromiyhdisteet eli halonit. (Ilmasto.org n.d.)

Taulukossa 3 on kuvattu kasvihuonekaasujen elinikää ja niiden ilmastonlämmityspotentiaali hiilidioksidiin verrattuna. Metaani on ilmakehään päästessään 20–70 kertaa hiilidioksidia voimakkaampi kasvihuonekaasu. Dityppioksidin lämmityspotentiaali voi taas olla jopa yli 300ertainen hiilidioksidiin nähden. Ylivoimaisesti voimakkain on fluoriyhdiste SF₆, joka voi pahimmillaan olla melkein 23 000 kertaa vahvempi hiilidioksidiin verrattuna ja elää 3 200 vuotta. Synteettiset kemikaalit eivät kuitenkaan ole niin yleisiä kasvihuonekaasuja kuin hiilidioksidi, metaani ja dityppioksidi. Näiden kolmen kasvihuonekaasun yhteenlaskettu lämmitysvaikutus on 86 prosenttia, josta hiilidioksidi muodostaa 62 %, metaani 18 % ja dityppioksidi 6 %. (Ilmasto.org n.d.)

Taulukko 3. Ilmasto.org. Kasvihuonekaasujen elinikä ja ilmastonlämmityspotentiaali. Viitattu 20.11.2015. Saatavissa <http://ilmasto.org/ilmastonmuutos/kasvihuoneilmio-ja-ilmastonmuutos/kasvihuonekaasut>.

Kaasu	Elinaika (v)	Lämmityspotentiaali 20 v	Lämmityspotentiaali 100 v
Hiilidioksidi	50–200	1	1
Metaani	12	72	25
Dityppioksidi	114	310	298
HFC:t	1,4–270	437–12 000	124–14 800
PFC:t	2 600–50 000	5 210–8 630	7 390–12 200
SF₆	3 200	16 300	22 800
CFC:t	45–1 700	5 310–11 000	4 750–14 400
HCFC:t	1,3–17,9	273–5 490	77–2 310
Halonit	16–65	3680–8 480	1 640–7 140

Hännisen (2010, 146) mukaan biokaasun kontrolloituun tuottamiseen on erilaisia teknisiä vaihtoehtoja, kuten biokaasureaktorit ja keräys kaatopaikalta pumppaamalla. Biokaasuprosessin metaanin tuotto riippuu käsiteltävän raaka-aineen koostumuksesta ja biohajoavuudesta sekä prosessin mikrobipopulaatiosta ja olosuhteista. Metaanin muodostumista eri yhdisteistä on esitetty taulukossa 4.

Taulukko 4. Hänninen, K. 2010. Biokaasun ja metaanin tuottopotentiali. Teoksessa Jätteiden käsittely ja kierrätys Suomessa. 2.p. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 156.

	Biokaasua (m ³ /t)	Metaania (m ³ /t)	Metaanin osuus %
Hiilihydraatit	0,830	0,415	50,0
Rasvat	1,444	1,014	70,2
Proteiinit	0,793	0,504	63,6

Yhdyskuntien biojätteen metaanituottopotentiali on 100–180 m³/t jätettä ja sen anaerobinen käsittely kestää noin 2–4 viikkoa. Teollisuudessa orgaanisen jätteen metaanituottopotentiali voi vaihdella 30–500 m³/t riippuen sen koostumuksesta. (Hänninen 2010, 157.)

Anaerobisessa biojätteen hyödyntämisessä tulee jäte yleensä aina esikäsitellä. Esikäsitelyn vaiheet riippuvat käsiteltävän materiaalin laadusta ja määrästä sekä käsittelyprosessista, jota käytetään. Materiaali tulee laimentaa ja aikaisemmin käsitelty jäte eli mädäte voidaan jälkikäsitellä riippuen materiaalin alkuperästä ja loppukäytöstä. Jälkikäsitely voidaan tehdä esimerkiksi erottamalla vesi mekaanisesti. (Hänninen 2010, 158.)

Syötettävä massa tulee valmistaa käytettävää mädätysprosessia varten, sillä eri mädätysprosesseilla on erilaiset lämpötilavaatimukset ja kuiva-ainepitoisuusvaatimukset. Valmistelulla pyritään välttämään orgaanisen aineen hajoamista, prosessia tai biokaasun tuotantoa häiritseviä lämpötila- ja kuiva-ainevaihteluita reaktorissa. Syötteen valmistaminen tapahtuu sekoittimella tai repijällä suljetussa astiassa. Lämpimään astiaan johdetaan esimurskattu orgaaninen jäte. Astiassa jäte revitään tai sekoitetaan homogeeniseksi aineeksi. Syötteenvalmistusvaiheessa jätteestä erottuvat vetä painavimmat ainekset kuten hiekka, kivet ja lasi. (Hänninen 2010, 158.)

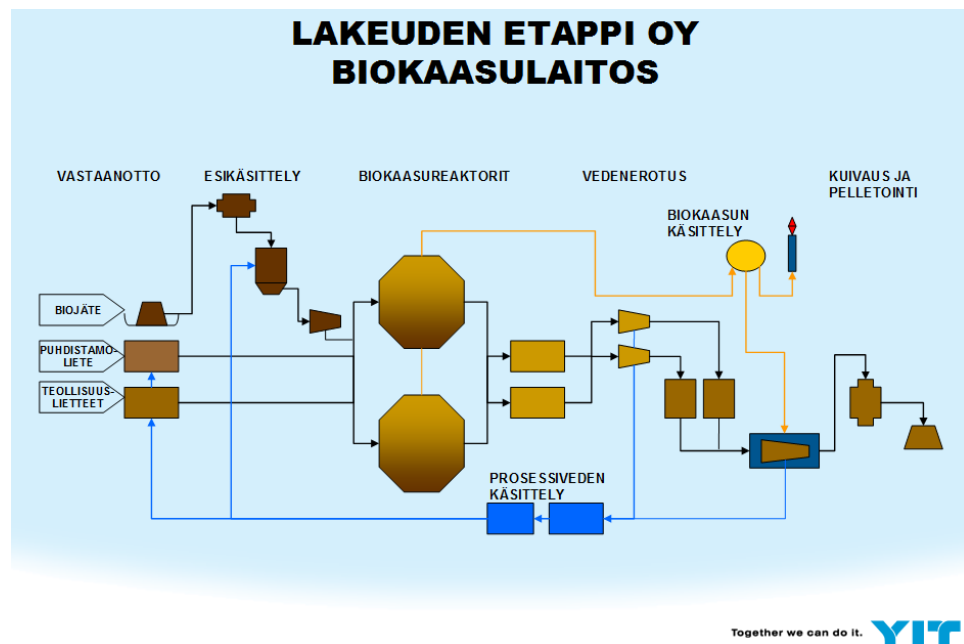
3.4 Lakeuden Etappi Oy:n biokaasulaitos

Lakeuden Etapin biokaasulaitos on märkämädättämö, joka on aloittanut toimintansa vuonna 2008. Se vastaanottaa biohajoavaa jätettä vuodessa noin 40 000 tonnia ja tuottaa 2,8 miljoonaa kuutiota biokaasua. Biokaasulaitoksen toiminnalle on myönnetty vuonna 2004 ympäristölupa. Ympäristölupa tarvitaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttaville toiminnoille, kuten biokaasulaitoksille. (Bäcklund, haastattelu 13.11.2015; Ympäristö.fi 2013.)

Lakeuden Etapin biokaasulaitoksella käsitellään

- puhdistamolietteet (kuiva-ainepitoisuus 15–25 %)
 - lihat teollisuuslietteet (kuiva-ainepitoisuus 3–5 %)
 - erilliskerätty biojäte teollisuudesta (kuiva-ainepitoisuus 20–30 %)
 - erilliskerätty biojäte kotitalouksilta (kuiva-ainepitoisuus 25–40 %).
- (Ympäristölupapäätös 2004.)

Kuvassa 1 on esitetty biokaasulaitoksen prosessikaavio. Kaaviossa on biokaasuprosessin eri vaiheet, jotka ovat: vastaanotto, esikäsittely, mädätys, vedenerotus, biokaasun käsittely, prosessiveden käsittely sekä kuivas ja pelletointi. (Ympäristölupapäätös 2004.)

Kuva 1. Biokaasulaitoksen toiminta. 2009. Lakeuden Etappi Oy, M-files. [sisäinen yritystietojen hallinta]

Lietettä ja biojätettä vastaanotetaan biokaasulaitokselle viitenä päivänä viikossa. Lieite tuodaan laitokselle lavoilla tai konteilla ja biojätettä pakkaavilla jäteautoilla. Kaikki lietteen ja biojätteen vastaanottotapahtumat sekä varastointi tapahtuvat suljetussa alipaineistetussa tilassa, josta hajukaasut kerätään yhteen käsiteltäviksi, jotta poistokaasu täyttää asetetut vaatimukset. Laitoksella on myös autonpesupaikka, jossa autot voidaan pestä. Kunnalliset ja sakeat teollisuuden jätevesilietteet, lihat teollisuuslietteet ja biojäte otetaan vastaan omaan vastaanottotilaan tai säiliöön. (Ympäristölupapäätös 2004.)

Esikäsittelyvaiheessa biojätteestä poistetaan siihen kuulumaton jäte pussinrepijän, magneetin sekä rumpuseulan avulla. Lietteitä ei tarvitse esikäsitellä. Esikäsittelyn jälkeen siirrytään syötteenvalmistusvaiheeseen, jossa poistetaan happi biojätteen joukosta veden avulla. Biojätteeseen lisätään myös kutteripurua, jotta sitä on helpompi käsitellä prosessin vaiheissa. Kuiva-ainepitoisuudeltaan sopiva valmiste syötetään biokaasureaktoreihin, joissa tapahtuu mädätys. Syöte lämmitetään höyryllä biokaasureaktorin mesofiilisen toiminta-alueen prosessilämpötilaan eli 32–35 °C asteeseen. Mädätys kestää noin kuukauden, jonka jälkeen mädätteestä erotetaan vesi

linkoamalla. Rejektivedet ohjataan käsittelyalaksiin, jossa ne puhdistetaan. Määdte siirretään kiekkokuivaimeen, jossa se kuivataan jauheeksi. Kuivat-
tu määdte pelletoidaan reikäisen tasolevyn, puristimen ja leikkurin avulla
parin sentin mittaisiksi pelleteiksi. Tämän jälkeen pelletit jäähdytetään ja
siirretään varastohalliin. Pelletoitua mädätettä myydään maanparannusra-
keena eli tuotenimeltään Ranuna. Prosessissa syntyvä biokaasu johdetaan
reaktoreista biokaasupalloon, josta se ohjataan biokaasukattilaan. Biokaa-
sua käytetään höyryn tuotantoon kuivausprosessia varten ja laitoksen
lämmittämiseen. (Bäcklund, haastattelu 13.11.2015.)

4 KAMPANJOINTI

Käsite kampanja yhdistetään usein politiikkaan ja vaaleihin tai kansalais-
järjestöjen mielenilmauksiin. Kampanjointi tarkoittaa monia asioita, eikä
vaalipyö ollen sen ainoa ilmenemismuoto. Mielenosoitus ei myöskään ole
synonyymi kampanjalle. Kampanjointi pitää sisällään paljon viestintää,
tempauksia ja markkinointia. Niiden ero toisistaan on häilyvä. (Saloranta
2008.)

Gummeruksen suuressa sivistyssanakirjassa (2004) sana kampanja määri-
tellään seuraavasti: ”Tilapäiset määrätietoiset ponnistelut tiettyyn tavoit-
teeseen pääsemiseksi, erityisesti ihmisiin vaikuttamiseksi, tempaus.” Sana
kampanjoida taas selitetään: ”Harjoittaa määrätietoista, järjestettyä toimin-
taa pyrkimyksenä vaikuttaa ihmisiin.” (Saloranta 2008.)

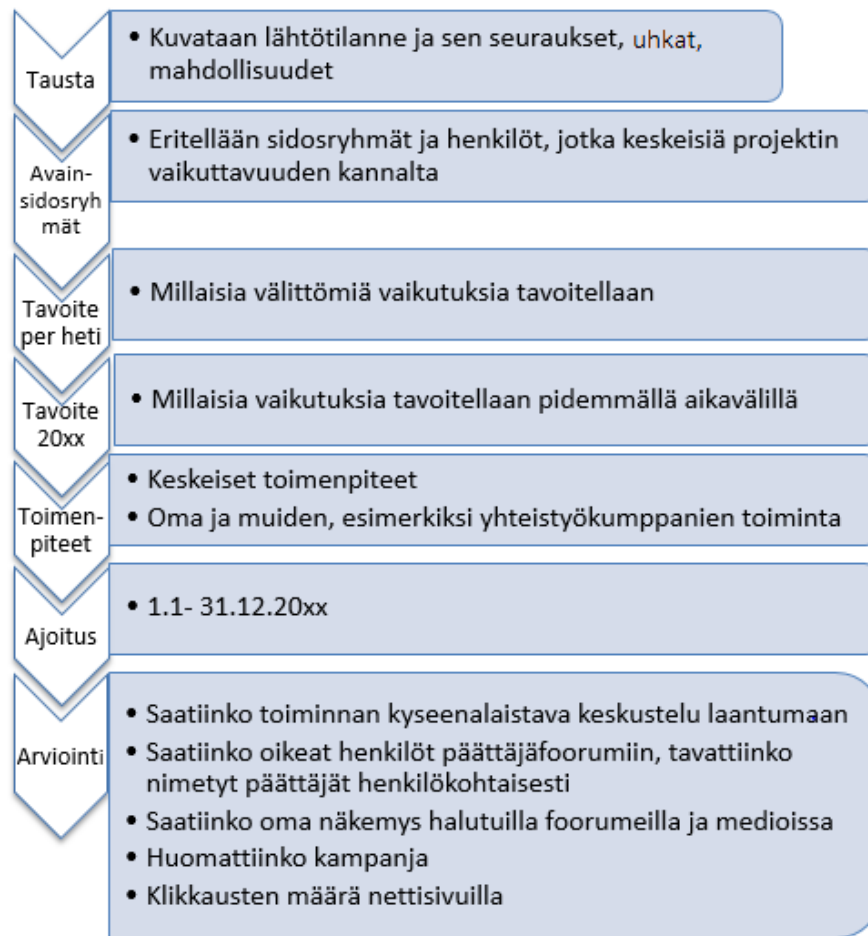
Juholinin (2013a, 156–157) mukaan kampanjalla tarkoitetaan laajempaa
tehtäväkokonaisuutta, jolle on varattu tietty aika ja jolle on asetettu tavoit-
te. Kampanjatyypit jaetaan tavoitteidensa mukaan kaupallisiin, yhteiskun-
nallisiin, sosiaalisiin ja poliittisiin. Eri organisaatioissa vaikuttamisen ta-
voitteet ovat erilaisia. Yritykset pyrkivät saamaan asiakkaat vakuuttuneek-
si tuotteen tai palvelun hyvyydestä, poliitikot pyrkivät saamaan ihmiset
äänestämään heitä ja järjestöt yleensä haluavat vaikuttaa ihmisten mielipi-
teisiin ja arvomaailmaan. Yhteistä on kuitenkin se, että kampanjointi on
aina myymistä sanan laajassa merkityksessä.

4.1 Kampanjan suunnittelu

Kampanjan suunnittelussa on tärkeää päättää, mitä kampanjalla tavoitel-
laan, miten tavoitteeseen pyritään, mitä täytyy tehdä ja miten se tehdään.
Tavoitteena on toteuttaa mahdollisimman selkeä projekti. Kampanjaa
suunniteltaessa ei kuitenkaan voi tietää kaikkea tulevaa, jonka vuoksi
kampanjan aikana on otettava riskejä ja luotettava intuition. (Tuominen
2015, 13.)

Taulukossa 5 (s. 15) on kuvattu Juholinin (2013a, 158) esimerkki pelkiste-
tystä kampanjasuunnitelmasta. Juholinin mukaan kampanjasuunnitelman
tärkeimmät osat ovat taustojen selvittäminen, avainsidosryhmien määrit-
täminen, tavoitteiden asettaminen, toimenpiteiden kirjaaminen, ajankoh-
dan asettaminen ja kampanjan jälkeinen arviointi.

Taulukko 5. Juholin, E. 2013a. Esimerkki kampanjasuunnitelman pelkistyksestä. Teoksessa *Communicare! Kasva viestinnän ammattilaiseksi*. Jyväskylä: Management Institute of Finland, 158.

Suunnitteluvaiheessa on tärkeää varata budjetista osa kampanjan tavoitteiden seurantaan. Kampanjoivalla organisaatiolla tulee olla raha- ja työvoimaresursseja aktiivisen ja systemaattisen seurannan toteuttamiseen. Kampanjoinnin arviointia ja tuloksia käsitellessä taas on pohdittava kysymyksiä: ”Huomattiinko viestimme, heräsikö kiinnostus, millainen oli välitön palaute ja ensireaktiot?” (Juholin 2013b, 15.)

Lähtöoletuksena on, että kampanja tulee onnistumaan ja tavoitteet toteutuvat; tieto lisääntyy, asenteet muuttuvat ja toiminta on kampanjan tavoitteiden mukaista. Aina toivottua tulosta ei saavuteta; ihmiset eivät osta tuotetta massiivisesta kampanjoinnista huolimatta, eivätkä lopeta sokerin syöntiä tai alkoholin liikakulutusta, vaikka tietävät sen olevan terveydelle haitallista. Toisaalta tavoitteiden saavuttamiseen voi vaikuttaa monet asiat, joista kampanjointi on vain yksi. (Juholin 2013a, 159.)

4.2 Yhteisöviestintä osana kampanjointia

Erityisesti yrityksen kampanjoinnissa on vaikea tehdä eroa itse kampanjoinnille ja viestinnälle, sillä kampanjointi tapahtuu markkinoinnin ja tiedottamisen keinoin. Yrityksen kampanjoinnissa tärkeää onkin tavoitteelli-

nen viestintä. Työyhteisöjä on monenlaisia ja niissä kaikissa on sovittu yhteisistä tavoitteista ja keinoista, joilla tavoitteet saavutetaan. (Siukosaari 2002, 12.)

Siukosaaren (2002, 19–20) mukaan tavoitteellisen viestinnän toimintamalli käsittää neljä eri vaihetta, jotka nivoutuvat yhteen ja muodostavat jatkuvan ketjun. Ensimmäisessä vaiheessa eli selvitysten teossa selvitetään mitä yhteisölle tärkeät ihmiset, tietävät, luulevat ja ajattelevat yrityksestä, ja mitä he odottavat yritykseltä ja sen viestinnältä. Selvityksen menetelminä voidaan käyttää muun muassa kuuntelua, luotausta, kartoituksia tai tutkimuksia. Toisessa vaiheessa eli suunnittelu- ja päätöksentekovaiheessa kartoitetaan tai tarkistetaan yhteistyö ja kohderyhmät, päätetään millainen kuva viestinnällä halutaan rakentaa asiakkaille ja laaditaan pitemmän ja lyhyemmän ajan tavoitteelliset viestintäsuunnitelmat ja talousarviot. Kolmannessa vaiheessa eli toimintavaiheessa viestintä on jatkuvaa, suunnitelmallista ja tavoitteellista yhteisökuvan rakentamista ja viestinnän tukemista hyvällä yhteydenpidolla ja tiedottamisella. Viimeisessä vaiheessa arvioidaan tulokset. Arviointivaiheessa tarkastellaan tuloksia ja verrataan niitä tavoitteisiin. Arviointimenetelmät ovat usein samat kuin selvityksessä käytetyt.

Helsingin Yliopiston viestinnän professori Leif Åberg on luonut tulosviestinnän kuvion, jota kutsutaan myös nimellä ”viestintäpizza” tai ”Åbergin pizza”. Pizzassa (kuva 2) tulosviestintä kuvataan profiloinnin, informoinnin, perehdyttämisen ja myynnin ja tuotannon tukemisen lopputulemaksi. Pizzan kaikkia paloja tarvitaan myös onnistuneeseen kampanjointiin, sillä kampanjoinnin pääperiaatteena on päästä tiettyyn tavoitteeseen ja saada tuloksia tavoitteiden puitteissa. (Siukosaari 2002, 18).

TEHTÄVÄLÄHTÖINEN VIESTINTÄ

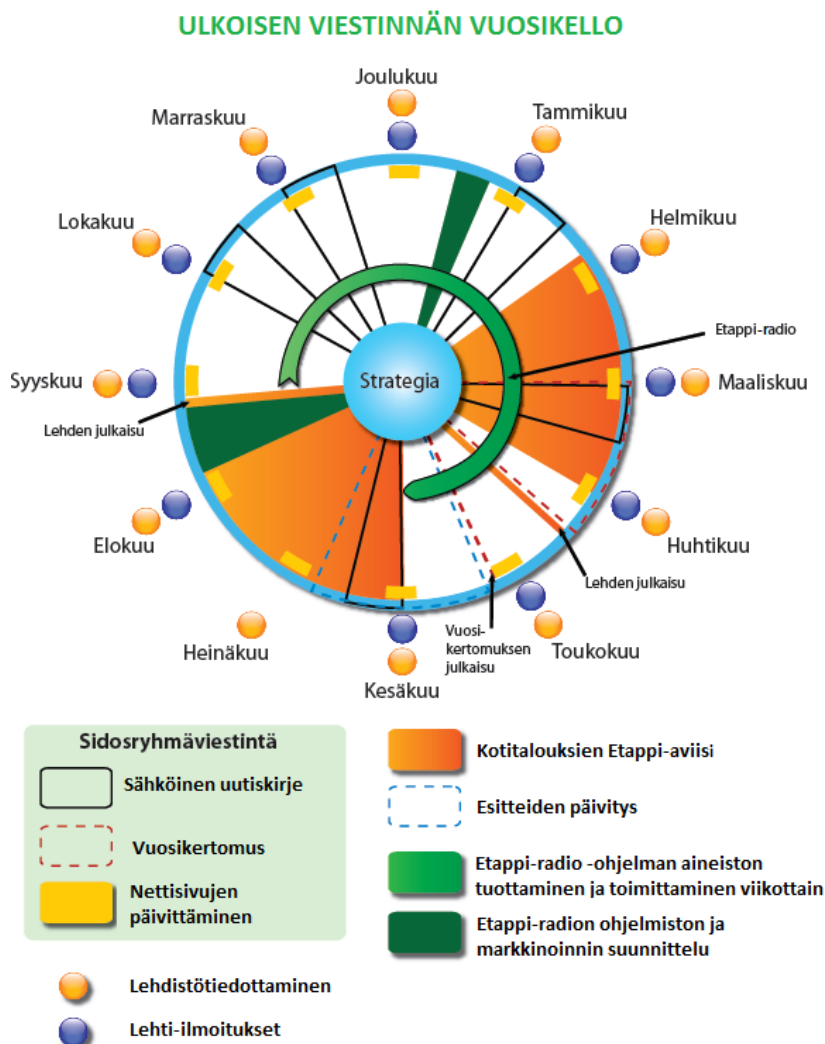
ORGANISAATIO-LÄHTÖINEN VIESTINTÄ

Kuva 2. Siukosaari, A. 2002. Åbergin pizza. Teoksessa Yhteisöviestinnän opas. 2. p. Helsinki: Hakapaino, 18.

4.3 Lakeuden Etappi Oy:n yhteisöviestintä

Lakeuden Etapin yhteisöviestintä koostuu lakisääteisestä jätehuollon tiedotuksesta ja yhtiön strategian mukaisesta viestinnästä. Strategian mukaan viestinnän tulee olla aktiivista ja avointa. Aktiivisuus tarkoittaa sitä, että Lakeuden Etappi tuo itse esille ajankohtaisia asioita aktiivisesti median kautta ja omilla viestintävälineillään. Tiedottaminen asukkaille tapahtuu tiedotuslehti Etappi-aviisin, Etappi-radio-ohjelman ja lehdistötiedotteiden kautta. Yhtiön viestintä pitää sisällään myös yhtiön imagon ja näkyvyyden ylläpitoa, markkinointia sekä sidosryhmäviestintää. (Lyytikäinen-Käppi, haastattelu 4.12.2015.)

Ulkoisen viestinnän vuosikello (kuvio 6) kertoo Lakeuden Etapin vuositaisista viestinnän toimenpiteistä. Sähköisiä uutiskirjeitä lähetetään säännöllisin väliajoin isännöitsijöille, kuntapäätäjille sekä omistajille. Uutiskirjeissä on kootusti olennainen tieto menneistä ja tulevista jätehuoltoon koskevista asioista. Vuosikertomus menneestä vuodesta kirjoitetaan ja kootaan keväällä ja julkaistaan toukokuussa. Lehdistötiedottamista tehdään aktiivisesti ja ympärivuotisesti. (Ulkoisen viestinnän vuosikello 2008)

Kuvio 6. Lakeuden Etappi Oy. Ulkoisen viestinnän vuosikello. M-files. [Sisäinen yri-
tystietojen hallinta]

Etappi-aviisi on Lakeuden Etapin tiedotuslehti, joka ilmestyy kahdesti vuodessa – keväällä ja syksyllä. Se jaetaan kaikkiin Lakeuden Etapin alueen kotitalouksiin julkisena tiedotteena, eli myös sellaisiin talouksiin joissa mainosten jakaminen on kielletty. Aviisi sisältää aina lajitteluohjeet ja ajankohtaista informaatiota. Taittoa lukuun ottamatta, Etappi-aviisi tehdään täysin Lakeuden Etapin viestinnän voimin. (Lyytikäinen-Käppi, haastattelu 4.12.2015.)

Lakeuden Etapilla on oma lähetyssaika perjantai-iltapäivisin Iskelmäradio Pohjanmaalla ja Radio City Pohjanmaalla. Etappi-radiolle on varattu viikossa tunnin mittainen lähetyssaika, josta puhetta on vaihtelevasti 15–45 minuutin ajan. Etappi-radiossa tiedotetaan ja neuvotaan kuntalaisia, käsitellään jätehuollon ajankohtaisia asioita sekä haastatellaan asiantuntijoita. (Lyytikäinen-Käppi, haastattelu 4.12.2015.)

5 BIOJÄTTEEN ERILLISKERÄYKSEN TEHOSTAMISEN KEINOT

Lakeuden Etapin biojättekampanjan tärkein päämäärä on tehostaa erilliskeräystä ja vähentää biojätteen määrää poltettavan jätteen joukosta. Keskeisintä on pyrkiä vaikuttamaan Lakeuden Etapin asiakkaiden lajittelutottumuksiin. Tavoitteisiin on pyritty ja pyritään viestinnän sekä erilaisten tempausten ja kampanjoiden avulla. Tässä osiossa selvitetään ja ideoidaan mitä muita keinoja voi olla biojätteen erilliskeräyksen tehostamiseksi. Lisäksi kartoitetaan erilliskeräyksen yleiset haasteet ja tehostamiskeinojen seurantamenetelmät.

5.1 Haasteet

Useasti kierrätystä ja lajittelua tekevät ihmiset ovat ympäristötietoisia ja heitä kiinnostaa ympäristön tila. Tällöin lajittelua ei koeta haastavaksi tai turhaksi, vaan se tehdään kuin itsestään. Lajittelussa ympäristökasvatuksella ja vanhemmilla on suuri rooli; mikäli lapsuudessa kotona on lajiteltu, jatkuu lajittelu todennäköisemmin myöhemmin omassa kodissa. (Kojo, Roos & Sillanpää 2004, 81.)

Jätehuolto ja sitä kautta kierrätys ja hyödyntäminen eivät toimi, elleivät kotitaloudet hyväksy ja omaksu keräys-, kuljetus- ja käsittelymenetelmän vaatimia toimia. Syntypaikkalajitteluun siirtyminen on aikoinaan aiheuttanut lisätyötä perinteiseen keräysmenetelmään verrattuna. Ennen vanhaan jätteet heitettiin kerrostaloasunnoissa jätekuiluun, josta ne käytettiin talon lämmittämiseen polttamalla hormissa. Sen jälkeen jätteistä ei tarvinnut huolehtia. Nykyään jätteet tulee viedä erilliseen jätekatokseen, jossa jäteastioita on useammalle eri jätejakeelle. (Nieminen & Isoaho 1995, 25; Kojo ym. 2004, 35.)

Niemisen ja Isoahon (1995, 26) mukaan osa ihmisistä ei lajittele, johtuen seuraavista syistä:

- tiedotus on puutteellista
- keräysastiat ovat liian kaukana
- keräysastiat ovat huonosti merkittyjä
- säilytystilat kotona tai kiinteistöllä ovat ahtaita
- jätettä ei kerry talouteen niin paljoa, että sitä haluaisi lajitella
- jätettä käsitellään omatoimisesti (polttaminen).

Niemisen ja Isoahon lajittelututkimuksesta on kulunut jo 20 vuotta, mutta silti samoja lajittelun ongelmia on havaittavissa vieläkin. Vanhoissa ennen 1990-luvulla rakennetuissa taloissa keittiötiloja ei ole suunniteltu nykyiselle jätehuoltojärjestelmälle, joten erityisesti näissä asunnoissa lajittelu voidaan kokea hankalaksi. (Kojo ym. 2004, 81.)

Jätehuollosta tiedottaminen on tuloksellista viestintää, joka ei kuitenkaan aina johda toivottuihin tuloksiin. Juholinin (2013a, 46) mukaan viestintä ei ole niin yksiviivaista kuin usein kuvitellaan. Viesti ei aina mene perille, vaikka sitä viestitään kauan ja useasti. Syitä voi olla monia kuten se, että viesti ei ole lähtökohtaisesti saavuttanut toivottua vastaanottajaa tai yleisöä. Vastaanottaja on myös saattanut ymmärtää viestin väärin tai aihe ei kiinnosta vastaanottajaa, joten viesti ohitetaan. Myös vastaanottajien asenne tahoa tai organisaatiota kohtaan voi olla negatiivissävytteinen, jolloin viesti torjutaan kokonaan. Viestinnän epäonnistumisen syy ei siis aina löydy organisaatiosta.

Haasteena on myös se, että eri jätelaitoksilla on erilaiset lajitteluohjeet biojätteen käsittelymenetelmästä riippuen. Toiselta paikkakunnalta muuttaessa toiseen saattaa muuttua myös lajittelutottumukset. Lisäksi markkinoilla olevissa biojätepusseissa on omat lajitteluohjeensa, jotka eivät kohdata kaikkien jätelaitosten ohjeiden kanssa. (Kiertokapula n.d.)

5.2 Tehostamisen keinot

Tärkeää biojätteen erilliskeräyksen tehostamisen kannalta on saavuttaa uusia asiakkaita, jotka eivät vielä tiedä paljoa biojätteen lajittelusta tai joita lajittelu ei kiinnosta. Biojätteen lajittelu saatetaan kokea vaivalloiseksi, jonka vuoksi se jätetään tekemättä kokonaan, vaikka taloyhtiössä olisi hyvät mahdollisuudet siihen. Jätehuoltomääräysten (2015) 15 §:n mukaan omakotitalot ja alle viiden asunnon kiinteistöt jäävät biojätteen erilliskeräysvelvoitteen ulkopuolelle. Näissä kiinteistöissä biojätettä ei tarvitse erilliskerätä, vaikka se on erittäin suositeltavaa.

Omakotitalouksille suositellaan lähtökohtaisesti kompostointia, sillä se on kätevä keino hyödyntää talouden biojätteet itse. Mikäli kompostointi ei houkuta on taajama-alueella mahdollista perustaa biokimppa naapureiden kesken, kunhan kimpassa on vähintään viisi taloutta. Biojätteen erilliskeräysvelvoitteen ulkopuolisia kimppoja on tällä hetkellä Lakeuden Etapin alueella noin 15 kappaletta. (Pistä pystyyn biojätekimppa. Etappi-aviisi 2/2015, 4.) Biokimppoja on Seinäjoella, Ähtärissä, Alavudella, Kurikassa ja Jalasjärvellä. Biokimpoista ja niiden perustamisesta voisi olla enemmän

esillä esimerkiksi internet-sivuilla ja mediassa. Esimerkiksi Puhas Oy (2015) kampanjoi kesällä 2015 biokimppojen puolesta. Kampanjan aikana biokimppojen perustaneet saivat biojäteastian sekä puolen vuoden biojätepus-sit veloitusveloitusta.

Lakeuden Etapin alueella erilliskerätyn biojätteen pakkaamiseen suositel-laan paperipussia tai sanomalehteä, sillä ne soveltuvat paremmin biokaa-sulaitoksen prosessiin kuin kaupasta ostetut biojätepusseja (Bäcklund, haas-tattelu 13.11.2015). Kaikille uusille taloyhtiöille ja talouksille, jotka liitty-vät biojätteen erilliskeräyksen piiriin voisi jakaa biojätteen lajittelun aloi-tuspaketin, joka sisältäisi biojäteille tarkoitetun paperipussin tai -pusseja sekä biojäteoppaan. Pussissa voisi tiivistetysti lukea lajitteluohjeet ja pak-kausvaihtoehdot. Aloituspaketti auttaisi asukkaita alkuun biojätteen lajitte-lussa ja saattaisi innostaa biojätteen lajitteluun sellaisia henkilöitä, joita se ei ole aikaisemmin kiinnostanut.

Helsingin ympäristökeskus on toteuttanut vuonna 2003 Stadin kolmannen kompostikampanjan, jonka tarkoituksena oli kannustaa kaupunkilaisia omatoimiseen kompostointiin. Kampanjan keskipisteessä oli kompostoin-tikilpailu, jossa voittajaksi valittiin hienoin ja parhaiten hoidettu komposti. Kompostorien pisteytyksestä vastuussa olivat alan asiantuntijat. Kilpasar-joja oli kaksi; kerrostalokompostorit ja pientalokompostorit, joista mo-lemmista valittiin voittaja. Osallistua saivat sekä puutarhakompostit että kotitalousjätteen kompostorit. Kilpailun jälkeen osallistujien tunnelmia kilpailusta koottiin kyselyllä. Kyselyn mukaan kilpailu todettiin onnistu-neeksi ja tervetulleeksi. (Bäckström 2003.)

Kompostikampanjan osana Helsingin ympäristökeskus järjesti myös kom-postointinäyttelyn sekä kompostointikursseja. Näyttely kiersi kesän aikana ympäristökeskuksen asiakaspalvelun näyttelytilasta Kyläsaaren Kierrätys-keskukseen ja sieltä loppukesäksi Espoon Kierrätyskeskukseen. Esillä näyttelyssä oli lämpökompostoreita, sisätilakompostori, matokomposti se-kä kompostorien hoidossa tarvittavia tarvikkeita. Näyttelystä sai ottaa mu-kaan erilaisia kompostointioppaita ja esitteitä. Lisäksi näyttelytilassa oli suuria julisteita, jotka esittelivät kompostointia ja kompostoreiden hoitoa. Kävijöitä näyttelyssä oli arviolta yli 3 000 henkeä. Kahden tunnin mittai-sia kompostointikursseja järjestettiin viisi kertaa ympäristökeskuksen ti-loissa. Kurssilla kerrottiin kompostoinnista yleisesti, taajamakompostoin-nin vaatimuksista sekä kompostin oikeasta hoidosta. Osallistujia oli yh-teensä 114. (Bäckström 2003.)

5.3 Tehostamiskeinojen seuranta- ja arviointimenetelmät

Tehostamiskeinojen seurannalla on tarkoitus tutkia, kuinka asetettuihin ta-voitteisiin on päästy tietyllä aikavälillä. Kampanjan tavoitteiden seuranta on tärkeää kampanjan kannattavuuden ja organisaation uskottavuuden nä-kökulmasta. (Saloranta 2008.)

Viestinnän seuranta toteuttaa noin puolet organisaatioista tavalla tai toi-sella, mutta sen kytkeytymistä organisaation tavoitteisiin ja strategiaan ei aina osata havaita. Viestinnän ja strategian yhteys on kuitenkin välttämä-

tön jos halutaan perustella toiminnan mielekkyys ja osoittaa velvollisuuksien toteutuminen. Perinteisesti viestintää on mitattu mediaseurannan ja erilaisin palaute- ja henkilöstökyselyiden avulla, jolloin tulokset voivat jäädä irrallisiksi muusta toiminnasta. Viestinnän seurannassa ja mittaamisessa on osattava vastata kysymykseen, miten viestintä eri muodoissaan on auttanut pääsemään tavoitteisiin. (Juholin 2013b, 15.)

Seuraavassa esitellään tehostamiskeinojen seuranta- ja arviointimenetelmiä, joita voidaan käyttää biojätteen erilliskeräyksen kehittämisen seurantaan.

5.3.1 Jäteanalyysi

Jäteanalyysien tarkoituksena on selvittää eri jätejakeiden osuus kotitalouksien yhdyskuntajätekuormista ja niiden perusteella voidaan tutkia myös sitä, kuinka hyvin jäte lajitellaan jäteyhtiön alueella (Jäteanalyysin loppuraportti 2010). Lakeuden Etapin seuraava jäteanalyysi laaditaan vuonna 2017. Analyysin avulla voidaan kartoittaa biojätekampanjan tavoitteiden onnistumista, eli sitä kuinka paljon biojätteen määrä on vähentynyt poltettavan jätteen joukosta.

5.3.2 Määräkertymän seuranta

Biojätteen erilliskeräyksen laajenemisen vuoksi, erilliskeräyksen piiriin tuli yhteensä 830 uutta asuntoa. Tämän oletetaan vaikuttavan positiivisesti biokaasulaitokselle saapuvaan biojätteen määrään. Määrää voidaan seurata Lakeuden Etapin Qlickview-raportointijärjestelmän kautta saatujen tulosten avulla.

5.3.3 Kysely

Lakeuden Etappi tutkii kotitalousasiakkaiden tyytyväisyyttä kahden vuoden välein. Asiakastyytyväisyyskyselyiden tavoitteena on selvittää asiakkaiden tyytyväisyys palvelutasoon, palveluiden saatavuuteen sekä yhtiön tarjoamien palveluiden laatuun. Asiakastyytyväisyyskyselyn tuloksien avulla Lakeuden Etappi pystyy reagoimaan asiakaskunnan tarpeisiin ja vastaamaan niihin parhaalla mahdollisella tavalla. Kyselyn avulla pystytään myös selvittämään se, kehittääkö Lakeuden Etappi toimintojaan oikeaan suuntaan. Vuonna 2016 Lakeuden Etappi toteuttaa ensimmäistä kertaa isännöitsijöille suunnatun asiakastyytyväisyyskyselyn. Isännöitsijöiden asiakastutkimus toteutetaan neljän vuoden välein. (Asiakastutkimus 2015.)

Juholinin (2009, 359) mukaan kyselytutkimus on keino saada tietoa erilaisista yhteiskunnallisista ilmiöistä, ihmisten toiminnasta, arvoista, asenteista ja mielipiteistä. Kyselytutkimuksia tehdään, kun halutaan tutkia asiakastyytyväisyyttä, suhtautumista tuotteisiin ja palveluihin sekä kampanjoiden saamaa huomiota. Työvälineenä käytetään kyselylomaketta, johon vastataan verkossa, puhelimitse tai haastattelemalla kasvotusten. Ennen kyselylomakkeet lähetettiin postilla paperisina versioina, mutta nykyään yhä

enemmän käytetään verkkokyselyjä niiden nopeuden ja edullisuuden vuoksi. Kyselyitä on arvosteltu niiden monivalintakysymysten osalta, sillä ne rajaavat vastausvaihtoehtoja eikä niissä välttämättä näy vastaajien spontaaneja näkemyksiä. Tämän vuoksi kyselyissä on myös avokysymyksiä, joita analysoidaan laadullisin menetelmin.

Kysymysten tulee olla yksiselitteisiä ja helposti ymmärrettäviä, jotta vastaaja pystyy vastaamaan niihin. Hyvä lomake on selkeä ja siisti ja sellainen, joka saa vastaajan tuntemaan, että vastaaminen on tärkeää. (Lonka 2010.) Vastaaja päättää, vastaako lomakkeeseen sen ulkonäön ja pituuden perusteella. Lomakkeen alussa tulee olla helppoja kysymyksiä, joiden avulla herätetään vastaajan mielenkiinto. Lomakkeen täyttämiseen saa kuulua enintään 15–20 minuuttia, verkossa vielä vähemmän. (Juholin 2009, 360.)

Biojätteen erilliskeräyksen laajenemisesta ja biojätteen lajitteluasenteista voisi tehdä kysymyksiä isännöitsijöiden asiakastyytyväisyyskyselyyn tai tehdä kokonaan oman kyselytutkimuksen. Kyselytutkimuksen avulla voidaan selvittää mitkä asiat vaikuttavat biojätteen lajitteluun ja mitkä ovat yleiset asenteet lajittelua kohtaan.

5.3.4 Mediaseuranta ja -analyysi

Mediaseuranta on Lakeuden Etapillakin käytössä oleva viestinnän seurantamenetelmä. Siinä kerätään tietoa mediajulkisuuden määrästä ja sävyistä mediaa tutkimalla ja seuraamalla. Mediaseurannan ongelmana on se, että yksistään se kertoo vain pintapuolen viestinnän vaikuttavuudesta. Tämän vuoksi seurannan tukena käytetään media-analyysiä. Media-analyysi selvittää syvemmin organisaation viestintästrategian toimimista ja tavoitteiden saavuttamista. (Juholin 2009, 362.)

Kuutin (2008) mukaan media-analyysi sisältää sekä laadullista että määrällistä analyysiä sekä viestinnän tausta-analyysiä. Yksittäisen viestinnän osan, esimerkiksi lehtiartikkelin media-analyysin voi Kuutin mukaan jakaa kolmeen osaan: artikkelin taustojen selvittämiseen, rakennetekijöiden määrälliseen luokitteluun sekä artikkelin esitystyylin ja puhutavan laadulliseen analyysiin. Laadullinen analyysi sisältää kaiken tekstin rakenteeseen ja sävyyn liittyvät asiat kuten otsikon ja ingressin sävyn, aiheen rajauksen ja tekstin painotuksen. Määrällisiä rakennetekijöitä ovat muun muassa tekstin saama tila tai kesto, ajankohta, juttutyyppe ja toimittaja. (Lonka 2010.)

6 LAKEUDEN ETAPPI OY:N BIOJÄTEKAMPANJA JA KAMPANJAN TOIMENPITEET

Lakeuden Etapin vuoden 2013 jäteanalyysissä poltettavan jätteen joukossa oli 37,6 prosenttia biojätettä. Märkä biojäte polttolaitoksessa hidastuttaa prosessia ja on lämpöarvoltaan matala. Tämän vuoksi Lakeuden Etappi käynnisti biojätekampanjan, joka ajoittuu vuosille 2015 ja 2016. Kampanjan tavoitteena on saada biojätteet niitä varten olevaan käsittelyyn sekä vähentää biojätteen määrää poltettavan jätteen joukossa. (Biojätekampanja 2015.)

Tällä hetkellä biojätettä kerätään vuodessa noin 56 kiloa asukasta kohden, mutta tavoitteena on päästä valtakunnalliseen tasoon, joka on 60 kiloa biojätettä asukasta kohden vuodessa. Tähän tavoitteeseen pyritään kuntalaisten aktivoinnilla, jotta heidän biojätteen lajittelusta tulisi entistä tehokkaampaa. (Lyytikäinen-Käppi 2015.)

Taulukossa 6 on biojätekampanjan vuoden 2015 aikataulusuunnitelma. Kampanja käynnistyi tammikuussa 2015, jolloin uusi biojäteopas painatettiin. Vuoden viimeisenä tempauksena oli Tähteitä nolla! -kampanja Euroopan jätteen vähentämisen viikolla. (Biojätekampanjan suunnitelma 2015.)

Taulukko 6. Biojätekampanjan suunnitelma. Lakeuden Etappi Oy, M-files. [sisäinen yritystietojen hallinta]

Tammikuu	<ul style="list-style-type: none"> • Uuden biojäteoppaan painattaminen
Huhtikuu	<ul style="list-style-type: none"> • Etappi-aviisin aukeama, jossa biojäteopas jaetaan välissä • Sähköinen infokirje isännöitsijöille
Toukokuu	<ul style="list-style-type: none"> • Mahdollinen päätös biojätteen erilliskeräyksen laajentamisesta • 3.2.2015 johtoryhmä • 17.2.2015 hallitus • Valmistelu jätelautakunnan kanssa uusiin jätehuoltomääräyksiin kevään aikana • Radiomainoskampanja
Kesä-elokuu	<ul style="list-style-type: none"> • Toimenpiteet uusien jätehuoltomääräyksiä jälkeen • Jäteastioiden toimitus • Tarrat • Mahdolliset asukkaille jaettavat oheistarvikkeet (biojätekatiskat) • Marttojen kanssa neuvonnalliset tempaukset
Elo-lokakuu	<ul style="list-style-type: none"> • Neuvonta-auto • Videokilpailu yläkouluille syksyllä • Biojätteen taloyhtiöiden keräyskilpailu
Marraskuu	<ul style="list-style-type: none"> • Euroopan jätteen vähentämisen viikko "Tähteitä nolla"

Tässä osiossa esitellään biojätekampanjan aikaiset tapahtumat, kilpailut ja toimenpiteet. Jokaista jo toteutuneen tapahtuman ja kilpailun onnistumista arvioidaan saavutettujen asiakkaiden, osallistujamäärien, medianäkyvyyden ja saadun palautteen avulla.

6.1 Yläkoulujen biojätepainotteiset neuvontatunnit

Syksyllä 2015 yläkouluilla oli mahdollisuus tilata biojäteaiheiset oppitunnit Lakeuden Etapin kautta. Tunnit toteutettiin neuvontaverkoston, tässä tapauksessa Keski-Pohjanmaan Marttojen avulla. Neuvontatunnilla kerrottiin biojätteen käsittelyn ja lajittelun lisäksi yleisesti Lakeuden Etapistä ja lajittelusta. Tunnin lopuksi pidettiin leikkimielinen biojätetietovisa. Kaikkien tunneille osallistuneiden oppilaat saivat limenvihreät Etappi-rannekkeet.

Neuvontatunnit sujuivat suurimmaksi osaksi hyvin ja monessa koulussa nuoret kyselivät paljon ja vaikuttivat aidosti kiinnostuneilta. Joissakin kouluissa aktiivisuus oli pienempää. Yksi neuvontatunti kesti 45 minuuttia. Tunteja pidettiin yhteensä 7 koulussa: Töysän yläasteella, Kurikan yhteiskoulussa, Ähtärin yläkoulussa, Nurmon yläasteella, Jalasjärven yläasteella, Alavuden yläkoulussa ja Ilmajoella Jaakko Ilkan koulussa. Jokaisessa koulussa neuvontatunti pidettiin päivän aikana useammalle ryhmälle. Yhteensä tunteja järjestettiin 24 ja niihin osallistui yhteensä 743 oppilasta.

6.2 Biojätteen erilliskeräyksen laajeneminen ja Neuvonta-auto-tempaus

Jätehuoltomääräykset uusittiin syksyllä 2015, jonka vuoksi biojätteen erilliskeräys laajeni asunto-osakeyhtiöihin, joissa on viisi tai enemmän asuntoja. Muutoksen myötä biojätteen erilliskeräyksen piiriin tuli yhteensä noin 830 asunto-osakeyhtiötä lisää. Kaikille näille asunto-osakeyhtiöille toimitettiin ilmaiseksi 140 litrainen biojäteastia roskakatokseen, ja jokainen asukas sai lahjana ”biojätekatiskan” eli biojäteastian tiskialtaan alle. Katiska sisälsi biojäteoppaan sekä postikortin, jossa oli Lakeuden Etapin tervehdys ja ohje, kuinka sanomalehdestä voi taitella biojätepussin katiskan sisään (kuva 3 ja kuva 4, s. 25).

Kuva 3. 5-9 asunnon taloyhtiöt saivat biojätekatiskan mukana postikortin, jossa on biojätepussin taitteluohjeet sanomalehdestä (kuva: Lakeuden Etappi Oy).

Teidänkin taloyhtiössänne on nyt mahdollista lajitella biojäte.

Tervetuloa biojätteen erilliskeräyksen asiakkaaksi!

Lakeuden Etappi on toimittanut taloyhtiönne jätekatokseen ruskean biojäteastian, johon voitte viedä kodissa syntyvät biojätteet. Biojäteastian biojäte päätyy kierrätykseen. Lakeuden Etappi kierrättää keräämänsä biojätteen ravinteeksi lannoituskäyttöön tuottamalla siitä ja puhdistamolietteestä maanparannusraetta.

ASIAKAS-LAHJA

Lajittelun helpottamiseksi lahjoitamme teille "biojätekatiskan" biojätteen keräämistä varten.

Lisää tietoa lajittelusta löytyy tiedotuslehti Etappi-aviisista sekä Etapin nettisivuilta www.etappi.com

Mahdollisia kysymyksiä varten voitte ottaa yhteyttä Etapin asiakaspalveluun soittamalla numeroon **(06) 421 4900** tai laittamalla sähköpostia: yksityisasiakaat@etappi.com

Menestystä lajitteluun!

Lakeuden Etapin asiakaspalvelu

Lakeuden Etappi Oy | Laskunmäentie 15, 60760 Pojanluoma, ILMAJOKI | 06 421 4900 | www.etappi.com

Kuva 4. Postikortin takapuolella on tervehdys Lakeuden Etapilta (kuva: Lakeuden Etappi Oy).

Biojätteen erilliskeräyksen laajenemisen vuoksi lokakuussa 2015 toteutettiin Neuvonta-auto-tempaus, jossa Lakeuden Etappi kiersi 5–9 asunnon taloyhtiöissä antamassa neuvoja biojätteen erilliskeräyksestä (kuva 5). Neuvonnan ohessa asukkailla oli mahdollisuus nauttia mehutarjoilusta ja esittää kysymyksiä. Neuvonta-auton pysähdykset olivat etukäteen arvottuja, mutta taloyhtiö tai isännöitsijä sai halutessaan tilata pysähdyksen taloyhtiölle. Tempauksen tavoitteena oli tavata taloyhtiön asukkaita ja kertoa heille kaikki tarpeellinen biojätteen erilliskeräyksestä.

Kuva 5. Neuvonta-auto As Oy Kurikan Säästökartanon pihalla (kuva: Oona Salo).

Neuvonta-auto-tempauksen aikana käytiin yhteensä 88 asunto-osakeyhtiössä. Alun perin arvottuja kohteita oli 89 kappaletta. Osa isännöitsijöistä perui neuvonta-auton käynnin ja osa taas tilasi erillisen pysähdysten. Perumisen syitä olivat, että biojäte kompostoitui yhtiössä, asunnot eivät olleet enää asumiskunnossa tai isännöitsijä oli sitä mieltä, etteivät asukkaat ole asiasta kiinnostuneita. Peruttuja pysähdyksiä oli yhteensä viisi ja tilattuja kaikkiaan kuusi kappaletta.

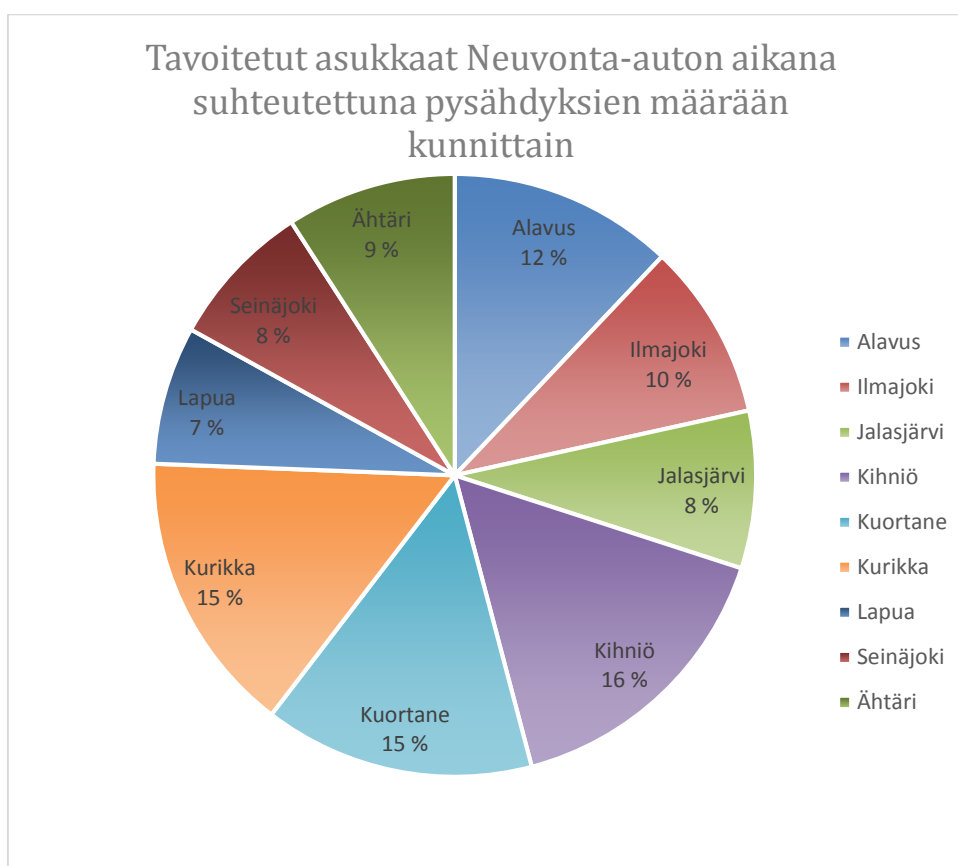
Neuvonta-auton pysähdykset kunnittain:

Alavus	3
Ilmajoki	9
Jalasjärvi	10
Kihniö	10
Kuortane	9
Kurikka	12
Lapua	6
Seinäjoki *)	23
Ähtäri	6

*) Sisältää myös Nurmon, Ylistaron ja Peräseinäjoen alueet. Jokaisessa paikassa käytiin erikseen, mutta tilastoitiin Seinäjoen listaan, sillä alueet kuuluvat Seinäjoen kaupunkiin.

Neuvonta-autosta tiedotettiin asukkaille isännöitsijöiden kautta, sillä Lakeuden Etapilla ei ole taloyhtiöiden asukkaiden yhteystietoja. Isännöitsijöille lähetettiin ensimmäinen kirje koskien pysähdyksiä elokuun lopulla viikolla 35. Ensimmäinen kirje sisälsi Neuvonta-auton aikataulun sekä saatekirjeen (liite 1 ja liite 2). Muistutus lähetettiin vielä muutamaa päivää ennen kierrosta. Useimmissa taloyhtiössä oltiin tietoisia Neuvonta-auton aikataulusta. Monessa paikassa autoa odoteltiin pihalla valmiiksi ja osassa asukkaat tulivat pihalle, kun heidän ovellansa oli ensin käyty muistuttamassa asiasta. Joissakin taloyhtiöissä asukkaat eivät olleet tietoisia neuvonta-autosta tai sen aikataulusta. Tällöin katiskat jaettiin asukkaille ovelta ovelle -menetelmällä, jolloin neuvontaa annettiin ovensuulla, jos asukas oli siihen halukas. Mikäli asukkaat eivät olleet kotona, katiskat jätettiin asunnon edustalle.

Jokaisesta pysähdyksestä pidettiin kirjaa siitä, kuinka monta asiakasta kohdattiin ja kuinka monta asuntoa on per taloyhtiö. Tällöin voitiin luoda tilasto siitä, kuinka paljon asukkaita tavattiin kunnittain verrattuna käytyjen paikkojen yhteensä laskettuun asuntomäärään (kuvio 7, s. 27).

Kuvio 7. Neuvonta-auton aikana tavoitetut asukkaat kunnittain.

Prosentuaalisesti eniten asiakaskohtaamisia oli Kihniössä, jossa asukkaita tavattiin 55, kun asuntoja oli 71 kappaletta (taulukko 7.). Kuortane ja Kurikka jakavat toisen sijan 15 prosentilla. Kuortaneella asukkaita tavattiin 46, kun asuntoja oli yhteensä 65 ja Kurikassa taas 63, kun asuntoja oli 85. Lapua sijoittuu tilastollisesti viimeiseksi seitsemällä prosentilla.

Taulukko 7. Asukkaiden kohtaamiset kunnittain.

Kaupunki/ Kunta	Kohtaamiset asukkaiden kans- sa	Asuntoja yhteensä	Kohtaamiset suhteutettuna asuntojen lukumäärään %
Alavus	10	17	59
Ilmajoki	30	65	46
Jalasjärvi	28	68	41
Kihniö	55	71	77
Kuortane	46	65	71
Kurikka	63	85	74
Lapua	17	47	36
Seinäjoki	60	157	38
Ähtäri	20	45	44
Yhteensä	329	620	53

Tilastoissa ei ole huomioitu sitä, että joissakin kunnissa neuvonta-autoa odotettiin monessa taloyhtiössä, kuin jossakin tavattiin asiakkaita vain ovelta. Esimerkiksi Ilmajoella auton pysähdyksistä ei tiedetty kuin vain yhdessä taloyhtiössä. Kohtaamiset tapahtuivat siis oven suulla. Jalasjärvel-

lä autoa odotettiin monessa taloyhtiössä, mutta koska asukkaita tavattiin suhteessa vähemmän Ilmajokeen verrattuna, on se tilastossa jäänyt Ilmajokea pienemmäksi. Oven suulla pystyttiin kuitenkin toteuttamaan tempauksen tavoitteet eli antamaan neuvontaa ja vastamaan mahdollisiin kysymyksiin. Tämän vuoksi tilastoa voidaan pitää luotettavana.

Haasteena Neuvonta-auto-tempauksen toteuttamisessa oli se, että kaikki isännöitsijät eivät olleet tiedottaneet asukkaita Neuvonta-auton pysähdyksestä. Aukkaat olivat yllättyneitä, kun heidän ovikelloansa soitettiin ja oven takana oli Lakeuden Etapin työntekijä ojentamassa biojätekatiskaa. Monet luulivat alkuun, että Lakeuden Etapin työntekijät olivat kauppamassa jotain ja olivat siksi erittäin varautuneita. Tämän vuoksi tervehdyksen jälkeen mainittiin heti, että katiska on ilmainen lahja. Pari asukasta ei halunnut tästä huolimatta ottaa biojätekatiskaa vastaan.

Suurimmaksi osaksi Neuvonta-auton pysähdyksien aikana tavatut asukkaat olivat iloisia ja kiitollisia tapahtumasta. Muutamassa kohteessa asukkaita tuli läheisistä taloyhtiöistä kuuntelemaan neuvontaa. Eniten asukkaita kiinnosti tyhjennyksen hinta, tyhjennysväli ja biojätteen pakkaaminen. Yleisesti asukkaat olivat hyvillään siitä, että pääsevät lajittelemaan biojätteensä erilleen ja monessa paikassa lajittelu oli lähtenyt mallikkaasti käyntiin heti, kun astia oli toimitettu jätekatokseen. Muutamassa taloyhtiössä oltiin sitä mieltä, että biojäteastia toi vain turhaa lisäkuluu taloyhtiölle. Tällöin pyrittiin muistuttamaan, että biojätteen erilliskeräyksen ansiosta poltettavan jätteen määrä vähenee, jolloin jäteastian tyhjennysväliä voidaan pidentää tai astiakokoa vaihtaa pienemmäksi, jolloin tyhjennyskulut pienentyvät.

6.3 Biojätteen viimeinen etappi -videokilpailu

Syksyllä 2015 Lakeuden Etappi järjesti yläasteikäisille videokilpailun nimeltään ”Biojätteen viimeinen etappi”. Videoiden aiheena oli biojätteen lajittelu. Kilpailun tarkoituksena oli kannustaa koululaisia tekemään hauskoja ja luovia videoita, jotka kannustavat biojätteen lajitteluun. Ilmoittautumisaika oli kuukauden mittainen ja aikaa videoiden tekemiseen oli noin kuukausi. Viimeinen videoiden palautuspäivä oli lokakuun lopulla. Palkinnoksi voittajaryhmä pääsi päiväksi Duudsonit Activity Parkiin ja voittajavideo julkaistiin Lakeuden Etapin Youtube-kanavalla ja jäteneuvonnan Facebook-sivuilla.

Kilpailuun osallistui yhteensä seitsemän ryhmää, joista kuusi palautti videon. Yhteensä 26 oppilasta oli mukana tekemässä videoita. Marraskuun alussa raati kokoontui ja valitsi voittajaksi Kurikan yhteiskoulun kahdeksannen luokan videokurssin 2. ryhmän. Palkintogaala järjestettiin 13.11.2015 Duudsonit Activity Parkissa, jossa voittajat saivat viettää koko päivän (kuva 6, s. 29).

Kuva 6. Jäteneuvoja Hanna-Leena Juntti jakaa diplomit Biojätteen viimeinen Etappi-videokilpailun voittajille palkintogaalassa Duudsonit Activity Parkissa (kuva: Ira Kekarainen).

Kilpailu onnistui hyvin. Videoiden eteen oli nähty vaivaa ja suurimmassa osassa videoista opastettiin biojätteen lajittelu oikein. Joistakin videoista löytyi kuitenkin asiavirheitä. Videossa puhuttiin sekajätteestä vaikka virallinen nimitys Lakeuden Etapin alueella on poltettava jäte. Lisäksi biojätteen ohjeistettiin laitettavan sellaista jätettä, jota Lakeuden Etapin ohjeistuksien mukaan ei saisi laittaa. Asiavirheet johtuvat luultavasti siitä, että oppilaat ovat ottaneet tiedot videoihin kotitalouden kirjasta tai internetistä, joissa käytetään eri nimityksiä ja ohjeistuksia kuin Lakeuden Etapilla.

Mikäli samantapaisia kilpailuita tai tempauksia vielä järjestetään, parannusehdotuksena on, että ohjeissa annettaisiin aiheeseen liittyvät perustiedot jo valmiiksi tai kehoitettaisiin katsomaan tarvittavat tiedot yhtiön omilta nettisivuilta. Tällöin lopputuloksessa on varmemmin oikeaa tietoa.

6.4 Tähteitä nolla! -kampanja

Jätteen vähentämisen viikolla (21.11–29.11.2015) alakouluilla järjestettiin Tähteitä nolla! -kampanja, joka haastoi oppilaat vähentämään roskeen määrän ruuan määrää. Kampanjan järjestelyistä vastasi Jätelaitosyhdistys, Ekokumppanit Oy ja Pirkanmaan Jätehuolto Oy. Mukana olevat jätehuoltoyhtiöt hoitivat itse koulujen tiedottamisen, materiaalien toimittamisen ja muun organisoinnin. Lakeuden Etappi järjesti kampanjan yhteistyössä Ekoroskin, Stormossenin ja Vestian kanssa. Kouluille jaettavaan materiaaliin kuului julisteita, pöytäkolmioita (kuva 7, s. 30), lomakkeet tulosten kirjaamista varten (liite 3) sekä aamunavaus, joka esitettiin jätteen vähentämisen viikon maanantaina. Lakeuden Etapin neuvontaverkosto kävi pitämässä muutamassa koulussa Tähteitä nolla! -aamunavauksen.

Kuva 7. Tähteitä nolla! -kampanjamateriaalia (kuva: Oona Salo).

Kampanjan tarkoituksena oli vähentää roskiin menevän ruuan määrää kouluissa. Keittäjät punnitsivat päivittäin viikon ajan ruokailusta syntyneen biojätteen määrän ja kirjasivat tulokset ylös valmiiseen lomakkeeseen. Lomakkeessa ilmoitettiin myös ruokailevien henkilöiden määrä. Viikon päätyttyä keittäjät lähettivät täytetyn lomakkeen skannattuna tai sähköpostin tekstinä Lakeuden Etapin jäteneuvojalle. Voittaja oli se koulu, jossa kertyi vähiten biojätettä viikon aikana suhteutettuna ruokailijoiden määrään. Palkinnoksi voittajakoulu sai koko koululle ilmaiset jäätelöt. Lisäksi kaikki osallistuneiden koulujen oppilaat saivat viivoittimen. Voittajakoulun keittiöhenkilökunta palkittiin hierontalahjakorteilla ja muiden osallistuneiden koulujen keittiöhenkilökunnan kesken arvottiin yksi kappale lahjakortteja.

Ennen kampanjan alkua ja sen aikana saatu palaute oli suurimmaksi osaksi positiivisia. Opettajat ja keittäjät olivat kiinnostuneita ruokajätteen vähentämisestä ja lähtivät innolla mukaan. Yksi negatiivinen palaute saatiin koskien kilpailun palkintoja, sillä kampanjassa ei palkittu koulun opettajia ollenkaan.

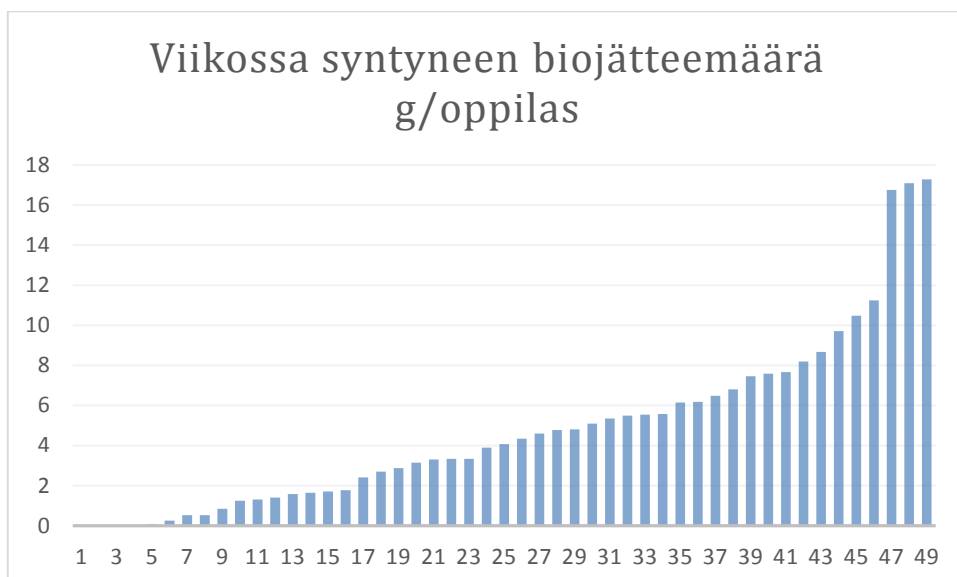
Kampanjaan osallistui yhteensä 49 koulua ja oppilaita 6 150. Lakeuden Etapin alueella alakouluja on 78 kappaletta, joten osallistumisprosentti oli 63 prosenttia. Viikon aikana biojätettä tuotettiin keskimäärin 4,9 grammaa oppilasta kohden. Neljä koulua onnistuivat viikon aikana pitämään tähdemäärän nollassa, joten kilpailussa tuli neloisvoitto. Voittajakoulut olivat Inhankosken koulu, Kitinojan koulu, Kärjen koulu ja Nopankylän koulu. Palkintojäätelöt ja lahjakortit jaettiin kouluille jäteneuvojan ja projektityöntekijän voimin perjantaina 4.12.2015 ja tiistaina 8.12.2015. Kuvassa 8 (s. 31) Inhankosken koulun oppilaat tuulettavat voittoa.

Kuva 8. Inhankosken koulu oli yksi Tähteitä nolla! -kampanjan voittajista (kuva: Oona Salo).

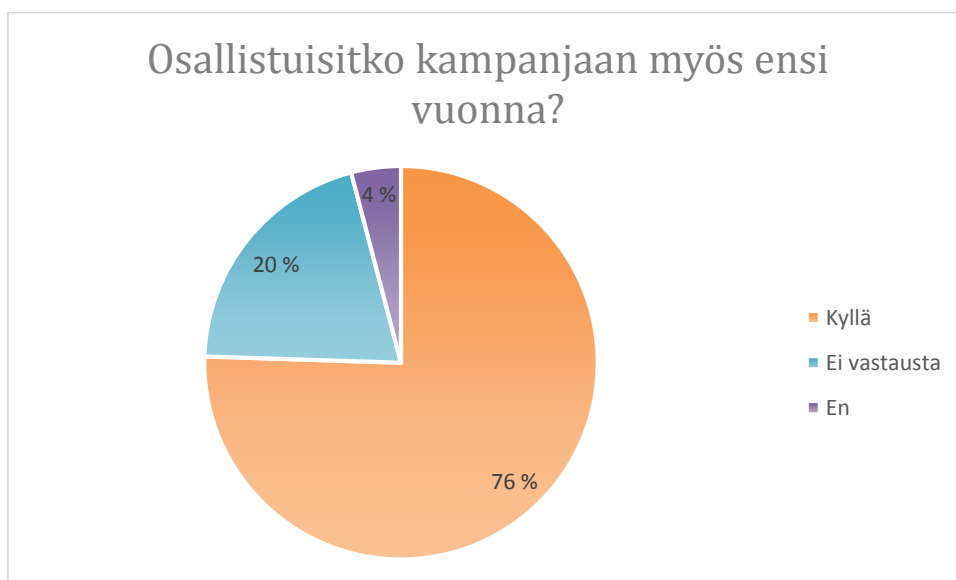
Tähteitä nolla! -kampanjan tavoitteet toteutuivat Inhankosken koululla, sillä kampanjan päätyttyä ruokajätteen määrä on pysynyt alhaisena. Oppilaat vahtivat toisiaan, jotta ruokaa ei joutuisi roskiin. Myös Kärjen koululla tähteettömyyttä jatketaan, sillä koulussa on syksystä 2015 lähtien opetettu oppilaita ottamaan ruokaa vain sen verran kuin jaksavat syödä. Monet koulut olivat merkinneet palautelomakkeisiin, että ruokajäteä syntyi päivittäin vähemmän kuin normaalisti. Kampanja on siis onnistunut kiinnittämään oppilaiden huomion ruokajätteen vähentämiseen.

Kuvioon 8 (s. 32) on koottu kaikkien 49 koulun biojätteen määrä oppilasta kohden jätteen vähentämisen viikolla. Kuvio osoittaa, että osallistuneiden koulujen joukossa oli vain muutama, joilla biojätettä syntyi yli kymmenen grammaa oppilasta kohden. Kaikki koulut onnistuivat pitämään jätemäärän alhaisena viikon aikana. Enimmillään biojätettä punnittiin vain 17,3 grammaa oppilasta kohden.

Kuvio 8. Tähteitä nolla! -kampanjan aikana kouluissa kertyneen biojätteen määrä oppilasta kohden.

Tulosten kirjausta varten lähetetyissä lomakkeissa oli myös kysymys: ”Osallistuisitko kampanjaan myös ensi vuonna?” Kuviossa 9 on kuvattu vastausten prosentuaaliset tulokset. Tulosten mukaan 76 prosenttia kouluista osallistuisi ensi vuonnakin kampanjaan. Vain neljä prosenttia vastasi, ettei osallistuisi kampanjaan jatkossa. Kouluista 20 prosenttia ei vastannut kysymykseen. Tulokset osoittavat sen, että kouluilla on intoa osallistua jatkossakin samankaltaisiin kampanjoihin.

Kuvio 9. Koulujen halukkuus osallistua Tähteitä nolla! -kampanjaan jatkossa.

Jatkossa samankaltaisia kampanjoita järjestettäessä voisi kilpailun voittajan arpoa. Kouluja on monenlaisia ja niiden ruokakulttuurikin on erilainen; joissakin syödään lounaan lisäksi aamupala ja välipala. Tällöin kilpailu pysyy reiluna ja leikkimielisenä, eikä voida epäillä sitä, että biojätettä heitettäisiin poltettavan jätteen joukkoon biojätteen sijasta. Näin vältettäisiin myös se, että sama koulu voittaisi useasti saman kilpailun.

6.5 Biojätteet kiertoon -kilpailu taloyhtiöille

Lakeuden Etappi järjestää 14.12.2015–20.3.2016 asunto-osakeyhtiöille kilpailun, jossa voi voittaa vuoden 2016 loppuun ilmaiset biojätteen tyhjennykset ja asuntokohtaiset 30 euron arvoiset lahjakortit paikalliseen kauppaan. Kilpailun tarkoituksena on innostaa taloyhtiöitä entisestään biojätteen lajitteluun, jotta biojätteen määrä vähenisi poltettavan jätteen joukosta. Kilpailuun ilmoitettiin täyttämällä internetissä ilmoittautumislomake. Osallistuneiden taloyhtiöiden biojäteasiat punnitaan tyhjennyksen yhteydessä ja kilpailuajan päätyttyä voittajataloyhtiö on se, jossa biojätettä on lajiteltu eniten asuntoa kohden. Kilpailuun ilmoittautui 92 taloyhtiötä.

6.6 Biojäteinfo isännöitsijälle

Tämän opinnäytetyön osana laadittiin biojäteinfo isännöitsijöille (liite 4). Biojäteinfo on biojäte-teemallinen sähköinen info, joka lähetetään isännöitsijöille keväällä 2016. Biojäteinfoon on biojätteen lajittelusta, keräyksestä ja hyödyntämisestä kaikki sellainen tieto, jota isännöitsijän on tarpeellista tietää. Biojäteinfoa voidaan jatkossa jakaa myös uusille isännöitsijöille.

6.7 Tiedotus

Kodin biojäteopas päivitettiin tammikuussa 2015, jätehuoltomääräysten muutosten ja lajitteluohjeiden vuoksi. Samalla oppaan ulkoasu muutettiin. Oppaassa kerrotaan lyhyesti biojätteen lajittelusta, siitä mitä biojätteeseen saa laittaa ja kuinka biojätettä käsitellään. Biojäteopasta on mahdollista lukea myös sähköisenä Lakeuden Etapin nettisivuilta.

Etappi-aviisi on Lakeuden Etapin tiedotuslehti, joka ilmestyy kahdesti vuodessa – keväällä ja syksyllä. Se jaetaan kaikkiin Lakeuden Etapin alueen kotitalouksiin. Vuoden 2015 aviiseissa biojäte oli suuressa roolissa (kuva 9, s. 34). Erityisesti kevään lehdessä oli useampi kirjoitus biojätteestä. Kirjoituksia oli muun muassa biojätekampanjasta, biojätteen lajittelusta ja hyödyntämisestä ja maanparannusrae Ranusta. Lisäksi Keski- ja Etelä-Pohjanmaan Marttojen toiminnanjohtaja oli kirjoittanut kolumnin kompostoinnista. Syksyn lehdessä oli keskitytty biojätekampanjaan ja sen aikaisiin toimenpiteisiin. Aviisissa kerrottiin Neuvonta-autosta ja Tähteitä nollalla! -kampanjasta. Lisäksi kerrottiin, kuinka taajama-alueella voidaan perustaa naapureiden kesken biojätekimppa.

Kuva 9. Vuoden 2015 Etappi-aviisit (kuva: Oona Salo).

Biojätekampanjasta on kirjoitettu myös useampi lehdistötiedote. Ensimmäinen tiedote on laadittu maaliskuussa 2015 ja siinä kerrotaan biojätekampanjan käynnistymisestä. Elokuussa lähtenyt lehdistötiedote keskittyi biojätteen erilliskeräyksen laajenemiseen ja biojätteen lajitteluun. Lisäksi biojätekampanjan aikaisista toimenpiteistä on kirjoitettu lehdistötiedotteita. Esimerkiksi Tähteitä nolla! -kampanjasta sekä videokilpailun voitosta laadittiin yhteinen lehdistötiedote.

Isännöitsijöille tiedotettiin tulevista jätehuoltomääräysten muutoksista ke-säkuussa 2015 kirjeellä. Kirjeessä kerrottiin miten mahdolliset muutokset vaikuttivat taloyhtiöiden jätehuoltoon ja mitä toimenpiteitä Lakeuden Etappi tulee tekemään muutoksien vuoksi. Lakeuden Etappi toimitti biojäteastiat maksutta sellaisille kiinteistöille, joissa on 5 huoneistoa tai enemmän ja joista biojäteastia vielä puuttui. Kirjeessä kerrottiin myös mahdollisuudesta kommentoida jätehuoltomääräysten ehdotusta. Lisäksi kirjeessä mainittiin toteutuvasta Neuvonta-auto-tempauksesta. Toinen kirje (liite 1) muutoksista lähetettiin syyskuussa, kun jätehuoltomääräykset oli hyväksytty Lakeuden Jätelautakunnassa. Kirjeessä kerrottiin tarkemmin biojäteastian toimittamisesta, Neuvonta-autosta ja kompostoinnista, joka on myös mahdollista taloyhtiössä.

6.8 Muita toimenpiteitä

Keväällä 2015 Lakeuden Etapin jäteasemille tuli myyntiin 220 litraisia Biolanin pikakompostoreita. Lakeuden Etappi arpoi kevään jäteasematapahtumissa sekä Alavuden Yrittäjät areenalla-messuilla arvontaan osallistuneiden kesken kompostorin. Samalla tapahtumissa jaettiin kompostointioppaita ja kerrottiin kompostoinnista.

Kihniön 4H-yhdistyksen jäteneuvoja ja nuoret käsikirjoittivat ja suunnittelivat uuden biojäteaiheisen nukketatterin, jota esitetään päiväkotilaisille ja pienimmille ala-astelaisille. Nukketatterissa pääosassa ovat supersankarit, jotka pelastavat surullisen biojäteastian. Astia on surullinen, koska ei ole saanut tarvitsemaansa biojätettä ruuakseen, kun taas vieressä oleva poltettavan jätteen astia on pullollaan. Nukketatteri osallistaa lapsia mukaan erilaisin kysymyksiin ja huudahduksiin.

Joulukuun 2015 lopusta alkaen Etappi-radiossa soitettiin biojäteaiheista radiomainosta. Mainosta esitetään Etappi-radio-ohjelmassa noin kuukauden verran.

7 YHTEENVETO JA POHDINTA

Juhlonin (2013b, 15) mukaan tärkeää kampanjoinnin arvioinnissa on pohdita kysymystä: ”Huomattiinko viestimme, heräsikö kiinnostus, millainen oli välitön palaute ja ensireaktiot?” Kampanjoista oppii aina jotain uutta ja siksi on hyvä arvioida kampanjan onnistumista sekä kirjata haasteet ja kehitysideat tulevaa varten.

7.1 Tulokset ja tavoitteiden saavuttaminen

Biojätekampanjan tapahtumat ja kilpailut, jotka on järjestetty vuoden 2015 loppuun mennessä, ovat onnistuneet hyvin ja saaneet näkyvyyttä mediasa. Erityisesti Tähteitä nolla! -kampanjan suosio oli yllättävä, sillä yli 60 prosenttia kouluista oli mukana vähentämään ruokajätteen määrää. Työntekijöiden kokemukset kampanjasta olivat positiiviset, vaikkakin syksyllä kiire oli kova. Monia tempauksia suunniteltiin samalla, kun toiset olivat käynnissä.

Taulukoon 8 on koottu vuoden 2015 kilpailujen ja tapahtumien asiakasmäärät. Yhteensä asiakkaita kohdattiin 7 248, joka on noin 5,6 prosenttia kaikista Lakeuden Etapin asukkaista.

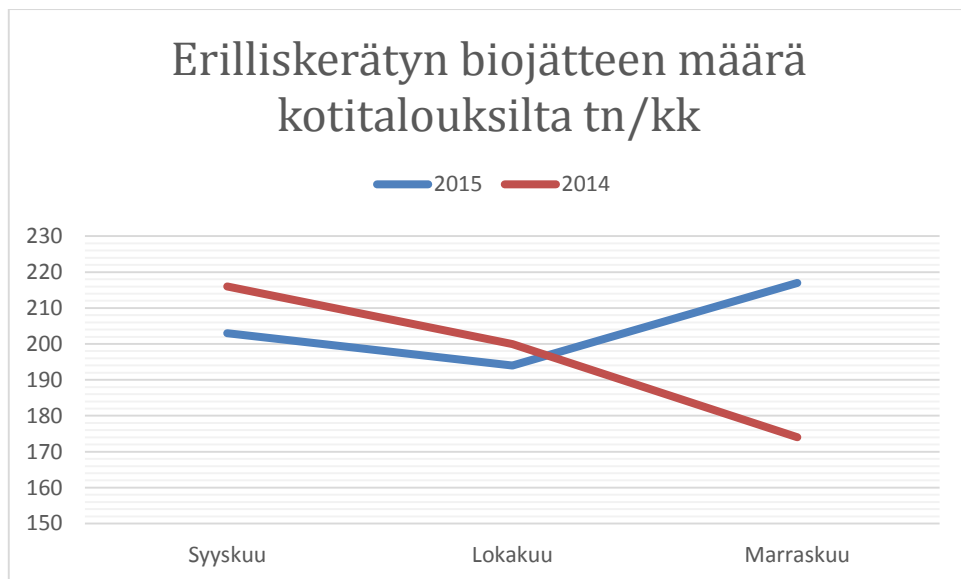
Taulukko 8. Tavoitetut asiakkaat biojätekampanjan aikana.

Biojäteaiheiset oppitunnit	743
Neuvonta-auto	329
Biojätteen viimeinen etappi -videokilpailu	26
Tähteitä nolla! -kampanja	6 150
Yhteensä	7 248

Kaikki 5–9 asunnon taloyhtiöt saivat biojätekatiskan mukana biojäteoppaat. Näitä taloyhtiöitä oli yhteensä 830 ja heistä 329 tavattiin Neuvonta-auto-tempauksen yhteydessä. Noin 500 asuntoa sai siis katiskan ilman suoraa kontaktia Lakeuden Etapin työntekijän kanssa, mutta oletettavasti he ovat tutustuneet biojätekatiskan sisältöön. Biojätteet kiertoon -kilpailuun osallistui 92 taloyhtiötä. Osallistuneissa taloyhtiöissä on yhteensä 1 627 asuntoa. Biojätekampanjan tavoitettu asiakasmäärä kasvaa jo näiden lukujen myötä ainakin 9 300, joka on jo 7,2 prosenttia Lakeuden

Etapin alueen asukkaista. Lisäksi mediatiedotteet, Etappi-aviisi ja Etappi-radio-ohjelma, joissa on ollut asiaa biojätteestä, on tavoittanut Lakeuden Etapin asiakkaita, mutta niiden määrää on vaikea osoittaa ilman tutkimusta.

Biojätteen erilliskeräyksen laajenemisen vaikutukset kotitalouksilta kerätyn biojätteen määrään näkyivät jo vuoden 2015 marraskuussa (kuvio 10). Vuoden 2014 marraskuuhun verrattuna vuoden 2015 biojätteen määräkertymä on noussut noin 25 prosenttia. Biojätteen määrän nopea nousu osoittaa, että vuoden 2016 jälkeen on hyvinkin mahdollista, että biojätettä kerätään 60 kiloa vuodessa asukasta kohden.

Kuvio 10. Kotitalouksilta kerätyn biojätteen määrä syyskuusta marraskuuhun vuosina 2014 ja 2015.

Kampanjan lehdistötiedotteiden pohjalta kirjoitettiin useampaakin lehteen. Varsinkin Biojätteen viimeinen etappi -videokilpailusta ja Tähteitä nolla! -kampanjasta tuli useita yhteydenottoja toimittajilta Lakeuden Etapin jäte-neuvojalle. Tapahtumiin ja kilpailuihin osallistuneilta on tullut lähinnä positiivista palautetta ja mukaan on lähdetty iloisin mielin. Esimerkiksi monet koulut ilmoittautuivat etukäteen Tähteitä nolla! -kilpailuun, vaikka se ei ollut tarpeellista.

Biojättekampanja osoitti, että varsinkin koulut ovat innokkaita lähtemään mukaan erilaisiin tempauksiin ja kilpailuihin. Kilpailut voidaan myös sisällyttää opintosuorituksiin, kuten yksi koulu teki videokilpailun kohdalla. Myös taloyhtiöt innostuvat kilpailuista, varsinkin jos tarjolla on hyvä palkinto.

Biojättekampanja pysyi hyvin aikataulussa. Ainoastaan isännöitsijäkilpailua jouduttiin siirtämään syksystä talveen kiireiden vuoksi.

7.2 Kehitysehdotukset

Neuvonta-auton aikana päivät olivat vaihtelevia; joissakin kunnissa kiirettä piti ja asiakaskuntaa oli paljon kuuntelemassa biojätteen erilliskeräyksestä. Joissakin taas kaikki kohteet oli kierretty puolessatoista tunnissa, sillä asukkaat eivät olleet tietoisia Neuvonta-autosta. Työntekijät pohtivat Neuvonta-auton aikana pitäisikö jatkossa samankaltaisia tempauksia suunnitellessa arpomisen sijaan antaa isännöitsijöiden tai asukkaiden itse tilata palvelu paikalle. Tällöin asukkaat olisivat varmemmin tietoisia tapahtumasta. Jotta kulkeminen olisi logistisesti järkevää, olisi hyvä, että jokaiselle kunnalle päätettäisiin päivä, jonka aikana palvelu olisi tilattavissa kunkin kunnan kohteisiin. Ongelmaksi saattaisi kuitenkin koitua se, että tilauksia tulisi niin paljon, että henkilökuntaresurssit eivät enää riittäisi, tai saattaisi käydä niin, että tilauksia tulisi vain muutama.

Kehitysehdotuksena videokilpailujen järjestämiseen oli, että videoiden tekijät ohjeistettaisiin katsomaan videoissa käytetyt tiedot Lakeuden Etapin internet-sivuilta. Tällöin vältetään virheellisen tiedon joutumista videoihin ja kilpailuun osallistujat oppivat Lakeuden Etapin alueen menettelytapoista.

Tähteitä nolla! -kampanjaan kannattaa osallistua myös tulevina vuosina, sillä sen suosio oli erittäin suuri. Kuitenkin jatkossa voittajakoulun voisi arpoa, jotta vältetään siltä, että sama koulu voittais toistamiseen.

Syksyllä 2015 toteutettiin suurimmat biojätekampanjan tapahtumat. Vastaisuudessa suurempaa kampanjaa suunnitellessa voisi kampanjan osioita sijoitella tasaisemmin vuoden ajalle. Tällöin pystytään keskittymään paremmin yhteen osioon kerrallaan.

7.3 Jatkotoimenpiteet

Lakeuden Etapin biojätekampanja jatkuu kevääseen 2016 asti. Tämä opinäytetyö on tilattu joulukuuksi 2015, joten kampanjan tulevasta tapahtumista ja kilpailuista tulisi koota erikseen raportti ja arvioida niiden onnistumista. Kampanjan kokonaisuuden onnistumisen arviointi tehdään erikseen biojätekampanjan loputtua. Tämä tullaan toteuttamaan vuonna 2018, kun kampanjan loppumisesta on tullut kuluneeksi vuosi ja vuoden 2017 jäteanalyysi on tehty.

Biojätteen erilliskeräyksen tehostamiskeinojen seuranta tehdään säännöllisesti. Seuraava Lakeuden Etapin asiakastyytyväisyyskysely on vuonna 2017, jolloin kyselyyn voisi sisällyttää biojätteen erilliskeräykseen liittyviä kysymyksiä. Biojätteen erilliskeräyksestä voisi myös tehdä oman kyselyn, jossa voitaisiin tarkastella ihmisten asenteita biojätteen lajittelua kohtaan ja sen avulla voitaisiin selvittää mikä on hankalaa biojätteen lajittelussa asukkaiden mielestä. Mediaseuranta tehdään päivittäin ja määräkeräytymää seurataan kuukausitasolla.

7.4 Oma oppiminen ja onnistuminen

Opinnäytetyöprosessi oli opettavainen ja työelämään valmistava. Teoriaosuutta kirjoittaessa oli tärkeää osata erottaa olennaisen tieto vähemmän olennaisesta ja biojätekampanjan raportointia tehdessä oli osattava käyttää analyttistä ja argumentoivaa kieltä.

Opinnäytetyösuunnitelman laatiminen jäi melko lyhyeksi ja siitä ei tullut erityisen hyvää. Tämä kostautui teoriaosuutta kirjoittaessani, sillä kunnollista pohjaa aloittamiseen ei ollut. Lähteitä tuli etsiä tarkemmin uudestaan, sillä osa suunnitelmaan kirjatusta lähteistä eivät sisältäneet opinnäytetyön kannalta olennaista tietoa. Alkuun lähteiden löytäminen tuntui hankalalta; miksi kukaan ei ole kirjoittanut biojätteen erilliskeräyksen tehostamisesta? Mistä löydän tietoa yrityksen kampanjoinnista poliittisen kampanjoinnin sijaan? Opinnäytetyö opetti etsimään tietoa laajemmin erilaisin hakusanojin, niin kirjaston käytäviltä kuin internetistä. Lopulta lähdeluettelo rikastui ja kirjastossa tuli käytyä viikoittain.

Biojätekampanjan toimenpiteitä toteuttaessa opin organisointia ja työparin kanssa työskentelyä. Huomasin, että toisen kanssa pähkäillessä saa omatkin ajatukset paremmin esille ja niitä on helpompi lähteä työstämään. Lisäksi kampanjan aikana pääsi harjoittelemaan asiantuntijuutta, kun esimerkiksi Neuvonta-auton aikana asukkaille kerrottiin biojätteestä ja sen keräyksestä sekä vastattiin asukkaiden esittämiin kysymyksiin.

Onnistuin mielestäni vastaamaan asetettuihin tavoitteisiin hyvin. Biojätekampanjan aikaisten toimenpiteiden raportointi ja tulosten arviointi oli tiivistä ja vastasi toimeksiantajan toiveita. Tämä oli ensimmäinen kerta, kun Lakeuden Etappi kampanjoi vuoden verran yhden asian puolesta. Sen vuoksi oli tärkeää, että työhön kirjattiin kaikki mahdolliset ongelmat ja onnistumiset, jotta vastaisuudessa tiedettäisiin mikä toimii suuremmassa kampanjassa ja mikä ei. Lisäksi raporttia käytetään dokumenttina siitä, mitä ja miten biojätekampanjan aikana on tehty.

LÄHTEET

Asiakastutkimus. 2015. Lakeuden Etappi Oy, M-files [sisäinen yritystietojen hallinta]

Biojätekampanja. 2015. Lakeuden Etappi Oy, M-files. [sisäinen yritystietojen hallinta]

Biojätekampanjan suunnitelma. 2015. Lakeuden Etappi Oy, M-files. [sisäinen yritystietojen hallinta]

Bäckström, V. 2003. Stadin kompostikampanja III. Helsingin kaupungin ympäristökeskus. Viitattu 8.12.2015.

<http://www.hel.fi/static/ymk/julkaisut/moniste-05-03.pdf>

Etelä- ja Länsi-Suomen jätesuunnitelma vuoteen 2020. 2009. Pirkanmaan ympäristökeskus. Tampere: Juvenes Print Oy. Viitattu 6.11.2015.

<http://hdl.handle.net/10138/38011>

Huhtinen, K., Lilja, R., Sokka, L., Salmenperä, H. & Runsten, S. 2007. Valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2016. Suomen ympäristökeskuksen julkaisuja 16:2007. Helsinki: Edita Prima Oy. Viitattu 6.11.2015.

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/38407/SY_16_2007.pdf?sequence=1

Huttunen, M. & Kuittinen, V. 2015. Suomen biokaasulaitosrekisteri n:o 18. Tiedot vuodelta 2014. Tiivistelmä. Viitattu 17.11.2015.

<http://www.biokaasuyhdistys.net/media/Biokaasulaitosrekisteri2014.pdf>

Hänninen, K. 2010. Jätteiden käsittely ja kierrätys Suomessa. 2.p. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Hänninen, K., Pipatti, R., Savolainen, I., Vesterinen, R. & Wihersaari, M. 1996. Jätteiden käsittelyvaihtoehtojen vaikutus kasvihuonekaasupäästöihin. Espoo: VTT.

Ilmasto.org. n.d. Kasvihuonekaasut. Viitattu 20.11.2015

<http://ilmasto.org/ilmastonmuutos/kasvihuoneilmio-ja-ilmastonmuutos/kasvihuonekaasut>

Jalkanen, L., Katajajuuri, J., Koivupuro, H., Silvennoinen, K. & Reinikainen, A. 2012. Ruokahävikki suomalaisessa ruokaketjussa. Jokioinen: MTT.

JHL-toiminnanohjausjärjestelmä. 2015. Lakeuden Etappi Oy, tietokantakysely. [sisäinen toiminnanohjausjärjestelmä]

Juholin, E. 2009. Communicare! Viestintä strategiasta käytäntöön. 5. uud. p. Porvoo: Infor Oy.

Juholin, E. 2013a. Communicare! Kasva viestinnän ammattilaiseksi. Jyväskylä: Management Institute of Finland.

Juholin, E. 2013b. Arvioi ja paranna! Viestinnän mittaamisen opas. 2. uud. p. Helsinki: Taletum Media Oy.

Jäteanalyysin loppuraportti. 2010. Lakeuden Etappi Oy.

Jäteanalyysin loppuraportti. 2013. Lakeuden Etappi Oy.

Jäteanalyysi. 2015. Lakeuden Etappi Oy.

Jätehuoltomääräykset. 2015. Lakeuden jätelautakunta. Viitattu 18.1.2016
http://www.ilmajoki.fi/files/Jatelautakunta/Jatehuoltomaaraykset_01102015.pdf

Jätelaitosyhdistys. n.d.a. Kotitalouksien sekajätteen koostumus. Viitattu 5.11.2015.
<http://www.jly.fi/jateh71.php?treeviewid=tree2&nodeid=71>

Jätelaitosyhdistys. n.d.b. Energiahyödyntäminen Suomessa. Viitattu 23.11.2015.
<http://www.jly.fi/energia5.php?order=kunta.nimi>

JäteL 646/2011. 17.6.2011.

Kiertokapula. n.d. Jätteiden hyödyntäminen – Taustamateriaalia Jäteselviytyjät 2013 -kilpailuun. Viitattu 25.11.2015.
http://www.kiertokapula.fi/wp-content/uploads/2013/02/J%C3%A4tteiden-hy%C3%B6dynt%C3%A4minen_tautamateriaali.pdf

Kojo, R., Roos, I. & Sillanpää, L. 2004. Kerrostalon jätehuolto asukkaan näkökulmasta – Kehittämisen perusteita. Työtehoseurannan raportteja ja oppaita 12:2004. Viitattu 24.11.2015.
http://www.tts.fi/images/stories/tts_julkaisut/tr12s.pdf

Lakeuden Etappi. 2015a. Tietoa yhtiöstä. Viitattu 27.10.2015.
<http://www.etappi.com/fi/lakeuden-etappi-oy/tietoa-yhtiosta/>

Lakeuden Etappi. 2015b. Historia. Viitattu 27.10.2015.
<http://www.etappi.com/fi/lakeuden-etappi-oy/tietoa-yhtiosta/historia/>

Lakeuden Etappi. 2015c. Jäteneuvonta. Viitattu 27.10.2015.
<http://www.etappi.com/fi/jateneuvonta/>

Lakeuden jätelautakunta. 2015. Yleiset jätehuoltomääräykset. Viitattu 5.11.2015.
http://www.ilmajoki.fi/files/Jatelautakunta/Jatehuoltomaaraykset_01102015.pdf

Lakeuden jätelautakunta. n.d. Jätehuollon toimijat Etelä-Pohjanmaalla-yhteistyöllä vaivatonta jätehuoltoa. Viitattu 27.10.2015.
http://www.ilmajoki.fi/files/Jatelautakunta/lakeudenjatelautakunta_esite_NETTIIN.pdf

Lonka, E. 2010. Viestinnän seuranta- ja arviointimenetelmien kehittäminen Lappeenrannan kaupungille. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Viestinnän koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Lyytikäinen-Käppi, H. 2015. Etappi kampanjoi biojätteen kierrätyksen puolesta. Lakeuden Etappi Oy. Lehistötiedote. Julkaistu 25.3.2015.

Merilehto, K. 2009. Suomen jätelaitokset kartalla. Uusiuutiset 20/2009. Viitattu 23.11.2015.
http://www.uusiuutiset.fi/wp-content/uploads/2009/03/uu2009_2_s24-26.pdf

Nieminen, H. & Isoaho, S. 1995. Kotitalousjätteen keräys ja kuljetus. Helsinki: Vesi- ja ympäristöhallitus.

Pistä pystyy biojätekimppa. Etappi-aviisi 2/2015, 4.

Puhas Oy. 2015. Kesän biojätekampanja 1.6–30.9.2015. Viitattu 8.12.2015.
<http://puhas.fi/p/fi/biojatekampanja.php>

Rissanen, V. 2013. Onko biojätteiden lajittelu turhaa? Helsingin sanomat. Julkaistu 21.6.2013. Viitattu 17.11.2015.
<http://www.hs.fi/kaupunki/a1371699677758>

Saloranta, E. 2008. Kansalaisjärjestöjen kampanjoinnin monet kasvot - Järjestöjen kokemuksia kampanjoinnista poliittisen vaikuttamisen ja kansalaisten aktivoinnin välineenä. Metropolian ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Siukosaari, A. 2002. Yhteisöviestinnän opas. 2. p. Helsinki: Hakapaino.

Suomen biokaasuyhdistys. 2010. Biokaasu. Viitattu 27.10.2015.
http://www.biokaasuyhdistys.net/index.php?option=com_content&view=section&layout=blog&id=6&Itemid=53

Suomen kuntaliitto. 2015. Kunnalliset jätehuoltomääräykset. Viitattu 18.11.2015.
<http://www.kunnat.net/fi/asiantuntijapalvelut/tyt/jatehuolto/jatehuoltomääräykset/Sivut/default.aspx>

Tilastokeskus. 2012. Kotitalouksien jätteiden kierrättäminen on lisääntynyt. Viitattu 23.11.2015.
http://www.stat.fi/til/ktutk/2012/ktutk_2012_2012-11-05_tie_001_fi.html

Tuominen, V. 2015. Valmiina vaaleihin – Vihreän eduskuntaehdokkaan opas 2015. Viitattu 19.11.2015
<http://www.visili.fi/sites/visili.fi/files/Kampanjan%20nelj%C3%A4%20vaihetta.pdf>

VNp, Valtioneuvoston päätös kaatopaikoista nro 861/1997. 4.9.1997.

Westerberg, H. 2003. Kunnallisoikeudellinen tutkimus yksityisen ja julkisen palvelutuotannon roolista jätehuollossa. Viitattu 16.12.2015.
http://www.jly.fi/jhpalvelutuotannon_roolit_gradu.pdf

Williams, P. 2005. Waste Treatment and Disposal. West Sussex: Wiley.

Ympäristö.fi. 2015a. Noin neljännes yhdyskuntajätteestä päättyy enää kaatopaikalle. Viitattu 23.11.2015.
http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Kartat_ja_tilastot/Ympariston_tilan_indikaattorit/Luonnonvarat/Noin_neljannes_yhdyskuntajatteesta_paaty%2827828%29

Ympäristö.fi. 2015b. Uusi valtakunnallinen jätesuunnitelma (VALTSU). Viitattu 6.11.2015.
http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Kulutus_ja_tuotanto/Jatteet_ja_jatehuolto/Jatesuunnittelu/Uusi_valtakunnallinen_jatesuunnitelma_VALTSU

Ympäristö.fi. 2015c. Valtakunnallisen jätesuunnitelman laatiminen on käynnistynyt. Viitattu 5.11.2015.
http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Kulutus_ja_tuotanto/Jatteet_ja_jatehuolto/Jatesuunnittelu/Uusi_valtakunnallinen_jatesuunnitelma_VALTSU/Valtakunnallisen_jatesuunnitelman_laatim%2833754%29

Ympäristö.fi. 2013. Ympäristölupa. Viitattu 26.11.2015.
http://www.ymparisto.fi/fi-fi/asiointi_luvat_ja_ymparistovaikutusten_arviointi/Luvat_ilmoitukset_ja_rekisterointi/Ymparistolupa

Ympäristölupapäätös 2004. Lakeuden Etapin biokaasulaitos. Länsi-Suomen ympäristökeskus. Vaasa.

Ympäristöministerio. 2015a. Jätelainsäädäntö edistää luonnonvarojen järkevää käyttöä ja ehkäisee jätteistä aiheutuvia haittoja. Viitattu 17.11.2015.
http://www.ym.fi/fi-fi/Ymparisto/Lainsaadanto_ja_ohjeet/Jatelainsaadanto

Ympäristöministeriö. 2015b. Valtakunnallinen jätesuunnitelma. Viitattu 5.11.2015.
http://www.ym.fi/fi-fi/Ymparisto/Jatteet/Valtakunnallinen_jatesuunnitelma

HAASTATTELUT

Bäcklund, A. 2015. Laitospäällikkö. Lakeuden Etappi Oy. Haastattelu 13.11.2015.

Letonsaari, I. 2015. Tuotantopäällikkö. Lakeuden Etappi Oy. Haastattelu 20.11.2015

Lyytikäinen-Käppi, H. Viestintäpäällikkö. Lakeuden Etappi Oy. Haastattelu 4.12.2015.

KUVIO 1: ALUEELLISET JÄTEHUOLTOMÄÄRÄYKSET 2006-2015

Kuvion 1 lähteenä on käytetty 34 jätelaitoksen alueellisia jätehuoltomääräyksiä. Jätehuoltomääräyksistä tarkasteltiin biojätteen erilliskeräysveltoitteita.

Alueellinen jätehuoltojaosto. 2014. Kunnalliset jätehuoltomääräykset. Viitattu 5.11.2015.

http://www.tampere.fi/liitteet/k/KovALSvCW/Kunnalliset_jatehuoltomaaraykset_hyvaksyty_14052014.pdf

Alueellinen jätelautakunta. 2014. Kunnalliset jätehuoltomääräykset. Viitattu 5.11.2015.

http://www.satakierto.com/uploads/Hyv%C3%A4ksytyt%20j%C3%A4tehuoltom%C3%A4%C3%A4r%C3%A4ykset_Eura,Huittinen,K%C3%B6yli%C3%B6,S%C3%A4kyl%C3%A4.pdf

Etelä-Karjalan Jätelautakunta. 2015. Etelä-Karjalan jätehuoltomääräykset. Viitattu 5.11.2015.

http://www.ekjh.fi/Dokumentit/Jh_maaraykset/jh-maaraykset2015.pdf

Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä. 2012. Jätehuoltomääräykset – Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen yleiset jätehuoltomääräykset. Viitattu 5.11.2015.

https://www.hsy.fi/sites/Esitteet/EsitteetKatalogi/Jatehuoltomaaraykset_2015_web.pdf

Joensuun alueellinen jätelautakunta. 2012. Yleiset jätehuoltomääräykset. Viitattu 5.11.2015.

<http://www.joensuu.fi/documents/11127/205670/J%C3%A4tehuoltom%C3%A4%C3%A4r%C3%A4ykset/3d708eeb-b2fa-4769-a46d-bf61f20351c3?documentId=ep24212090433247&cmd=download>

Jämsän kaupungin ja Kuhmoisten kunnan jätehuoltomääräykset. 2015. Viitattu 5.11.2015

<http://www.kuhmoinen.fi/dynasty/kokous/2015178-5-1.PDF>

Jätehuoltolautakunta. 2015. Jätehuoltomääräykset Kemiönsaaren, Paimion, Salon ja Sauvon alueella. Viitattu 5.11.2015.

<http://lsjhfi.storage.googleapis.com/UTF-8BSsOkdGVodW9sdG9tw6TDpHLDpHlrc2V0IDAxMDEyMDE1LIBERg>

Jätelautakunta kolmenkierron alueen jätehuoltomääräykset. 2015. Viitattu 5.11.2015.

<http://www.hameenlinna.fi/pages/407347/J%C3%A4tehuoltom%C3%A4%C3%A4r%C3%A4ykset%2016.6.2015.pdf>

Kainuun jätehuollon kuntayhtymä - Ekokymppi. 2006. Jätehuoltomääräykset. Viitattu 5.11.2015.

<http://www.eko-kympy.fi/uploads/files/Jatehuoltomaaraykset.pdf?phpMyAdmin=DPAJMGW5dbcuv8NRb9FK8hBbvIf>

Keski-Savon Jätehuolto. 2014. Yleisen jätehuoltomääräykset. Viitattu 5.11.2015.

<http://www.keskisavonjatehuolto.fi/@Bin/67220/Yleiset+J%C3%A4tehuoltom%C3%A4%C3%A4r%C3%A4ykset+KSJH2014.pdf>

Kunnalliset jätehuoltomääräykset. 2009. Viitattu 5.11.2015.

http://vestia.fi/wp-content/uploads/vestia_kunnalliset_jatehuoltomaaraykset.pdf

Kymen jätelautakunta. 2015. Jätehuoltomääräykset. Viitattu 5.11.2015.

<http://www.kymenjatelautakunta.fi/attachments/article/86/Kymen%20j%C3%A4telautakunnan%20j%C3%A4tehuoltom%C3%A4%C3%A4r%C3%A4ykset%201.5.2015%20alkaen.pdf>

Lakeuden jätelautakunta. 2015. Yleisen jätehuoltomääräykset. Viitattu 5.11.2015.

http://www.ilmajoki.fi/files/Jatelautakunta/Jatehuoltomaaraykset_01102015.pdf

Lapin Jätehuolto kuntayhtymä. 2012. Jätehuoltomääräykset. Viitattu 5.11.2015.

http://www.lapeco.fi/files/jatehuoltomaaraykset_01_07_2012.pdf

Laukaan Kunta. 2006. Jätehuoltomääräykset. Viitattu 5.11.2015.

<http://www.laukaa.fi/upload/docs/tekniikka/jatehuoltomaaraykset2006.pdf>

Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy. 2011. Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n toimialueen yleiset jätehuoltomääräykset. Viitattu 5.11.2015.

http://www.lhj.fi/UserFiles/lhj/File/Aineistopankki/JATEHUOLTOMAA_RAYS_2011.pdf

Länsi-Uudenmaan jätelautakunta. 2015. Jätehuoltomääräykset. Viitattu 5.11.2015.

<http://www.roskaraati.fi/@Bin/326612/L%C3%A4nsi-Uuden->

[maan+j%C3%A4telautakunnan+j%C3%A4tehuoltom%C3%A4%C3%A4r%C3%A4ykset+1.3.2015.pdf](#)

Mikkelin kaupungin jätehuoltomääräykset. 2010. Viitattu 5.11.2015.
[http://www.metsasairila.fi/metsasairila/fi/liitetiedostot/Jatehuoltomaaraykset/Jatehuoltomaaraykset_Mikkeli.pdf](#)

Millespakka Oy. 2008. Jätehuoltomääräykset. Viitattu 5.11.2015.
[http://www.millespakka.fi/ohjeet-ja-hinnastot/jatehuoltomaaraykset/](#)

Napapiirin Residuum Oy. 2014. Rovaniemen kaupungin sekä Ranuan ja Pellon kuntien jätehuoltomääräykset. Viitattu 5.11.2015.
[http://www.residuum.fi/media/liitteet/jatehuoltomaaraykset_1.1.2014alkaen.pdf](#)

Nurmijärven kunnan yleiset jätehuoltomääräykset. 2007. Viitattu 5.11.2015.
[http://www.nurmijarvi.fi/asuminen_ja_ymparisto/kadut_liikenne_ja_kunnallistekniikka/jatehuolto_ja_neuvonta/jatehuoltomaaraykset](#)

Oulun yhdyskunta ja ympäristöpalvelut. 2014. Jätehuoltomääräykset. Viitattu 5.11.2015.
[http://www.ouka.fi/c/document_library/get_file?uuid=4e12c11b-ecb4-4f72-b1f4-c1509f85cebe&groupId=64417](#)

Perämeren jätelautakunta. 2013. Perämeren jätelautakunnan alueen jätehuoltomääräykset. Viitattu 5.11.2015.
[http://www.jakala.fi/files/6713/8244/1477/JATEHUOLTOMAARAYKSET_1.10.2013.pdf](#)

Pohjanmaan jätelautakunnan toimialueen jätehuoltomääräykset. 2015. Viitattu 5.11.2015.
[http://www.ekoso.fi/docs/jatehuoltomaaraykset2015.pdf](#)

Porin jätelautakunta. 2010. Porin kaupungin yleiset jätehuoltomääräykset. Viitattu 5.11.2015.
[http://www.pori.fi/material/attachments/hallintokunnat/ymparistovirasto/hallinto/5tq4VNAPh/Jatehuoltomaaraykset2010.pdf](#)

Porvoon alueellisen jätelautakunnan jätehuoltomääräykset. 2015. Viitattu 5.11.2015.
[http://www.iuj.fi/Upload/PORVOON%20ALUEELLISEN%20J%C3%84TELAUTAKUNNAN%20J%C3%84TEHUOLTOM%C3%84%C3%84R%C3%84YKSET%201%201%202015.pdf](#)

Päijät-Hämeen jätelautakunnan alueen jätehuoltomääräykset. 2015. Viitattu 5.11.2015.
[http://www.phj.fi/images/J%C3%A4tehuoltom%C3%A4%C3%A4r%C3%A4ykset.pdf](#)

Rauman kaupunki. 2013. Rauman kaupungin yleiset jätehuoltomääräykset. Viitattu 5.11.2015.

http://www.rauma.fi/sites/default/files/atoms/files/5_61_01_yleiset_jatehuoltomaaraykset.pdf

Saarijärven seudun jätelautakunta. 2012. Saarijärven seudun yleiset jätehuoltomääräykset. Viitattu 5.11.2015.

<http://www.sammakkokangas.fi/files/8014/1310/6337/jatehuoltomaaraykset.pdf>

Savonlinnan kaupunki. 2014. Savonlinnan alueellisen jätelautakunnan yleiset jätehuoltomääräykset. Viitattu 5.11.2015.

<http://www.savonlinna.fi/filebank/5730-Jatehuoltomaaraykset2014.pdf>

Savopielisen jätelautakunta. 2012. Kunnalliset yleiset jätehuoltomääräykset. Viitattu 5.11.2015.

http://www.jatelautakunta.fi/c/document_library/get_file?uuid=acd3c9cd-109d-413a-be81-354d0220c025&groupId=769460

Suupohjan jätelautakunta. 2014. Yleiset jätehuoltomääräykset. Viitattu 5.11.2015.

http://www.botniarosk.fi/tiedostot/Jtehuoltomrykset_2014.pdf

Vaasan seudun jätelautakunta. 2015. Vaasan seudun jätehuoltomääräykset. Viitattu 5.11.2015.

<http://www.stormossen.fi/documents/key20151120131506/esitteet/vaasan%20seudun%20jatehuoltomaaraykset%201.5.2015.pdf>

Ylä-Savon jätehuolto oy. 2006. Jätehuoltomääräykset. Viitattu 5.11.2015.

<http://www.ylasavonjatehuolto.fi/ysj/fi/tietopankki/materiaalit/Jatehuolto maaraykset.php>

TIEDOTE ISÄNNÖITSIJÖILLE BIOJÄTTEEN ERILLISKERÄYKSEN LAAJENEMISESTA

- Ympäristösi hyväksi -

Biojäte kerätään vähintään viiden huoneiston taloyhtiöistä

Biojätteen erilliskeräys laajenee lokakuusta lähtien koskemaan myös vähintään viiden huoneiston taloyhtiöitä. Näin ollen yhä useammalla Lakeuden Etapin asiakkaalla on mahdollisuus kierrättää biojätteensä.

Lakeuden jätelautakunta on tehnyt päätöksen asiasta, joka on lisätty myös uusiin jätehuoltomääräyksiin. Jätehuoltomääräykset astuvat voimaan 1.10.2015. Jätehuoltomääräykset ovat nähtävillä Lakeuden jätelautakunnan nettisivuilla www.ilmajoki.fi/jatelautakunta

Biojätteen keräyksen alkajaisiksi Etappi toimittaa biojäteastian niihin taloyhtiöihin, joista se vielä puuttuu. Jäteastia ja sen toimitus on maksuton. Biojäteastiat toimitetaan kiinteistöille syys-lokakuussa 2015 ja biojäteastian tyhjennykset alkavat tämän jälkeen.

Biojätteen jäteastia on ruskea ja siinä on valmiina tarra. Biojäteastian laitetaan jäteautonkuljettajien toimesta musta jätessäkki suojamaan jäteastiaa. Asukkaiden on hyvä pakata biojäte paperipussiin tai sanomalehdestä käärittyyn pussiin.

Jokaiselle huoneistolle toimitetaan biojätteen keräystä varten erillinen maksuton "biojätekatiska" tiskipöydän alle laitettavaksi. Biojätekatiskan mukana toimitetaan kaikille huoneistoille biojätteen lajitteluohje ja saatekortti, jossa kerrotaan biojätteen keräyksestä. Katiskat toimitetaan huoneistoihin samalla kuin jätekatoksen jäteastiakin. Jos asukas ei ole kotona, jätetään ruokajäteastia ulko-oven eteen.

Neuvonta-auto vierailee taloyhtiöissä

Biojätteen keräyksen lähtölaukauksena Etapilta lähtee neuvonta-auto kiertämään taloyhtiöitä. Neuvonta-auto saapuu arvonnalla valittujen taloyhtiöiden pihaan, johon asukkaat voivat piipahtaa nauttimaan mehua ja keksejä sekä juttelemaan aiheesta Etapin väen kanssa.

Taloyhtiö, joka on aktiivinen ja ehdottomasti haluaa neuvonta-auton paikalle, voi sen tilata 11.9.2015 mennessä jäteneuvoja Hanna-Leena Junttila p. **040-641 5668** tai sähköpostilla hanna-leena.juntti@etappi.com. Toteutamme tilaustoiveita mahdollisuuksien mukaan.

Katso
liitteenä olevasta
aikataulusta, onko
taloyhtiönne voittanut
arvonnassa
neuvonta-auto-
käynnin.

Kompostointi on vaihtoehto

Mikäli biojätteet käsitellään asuinkiinteistöllä kompostoimalla lämpöeristetyssä kompostorissa ja taloyhtiö ei tämän vuoksi halua erillistä biojäteastiaa, tulee asiasta tehdä jätelautakunnalle kirjallinen ilmoitus kompostoinnista, jossa taloyhtiö nimeää myös kompostointivastaavan. Ilmoitus voidaan tehdä vapaamuotoisesti ja lähettää Lakeuden jätelautakunta, PL 20, 60800 Ilmajoki tai jatelautakunta@ilmajoki.fi

Ystävällisin terveisin,

Satu Estakari
Palvelu- ja tuotepäällikkö
p. 040 7748 525
satu.estakari@etappi.com

NEUVONTA-AUTON MAINOS JA AIKATAULU

**Lakeuden Etapin neuvonta-auto
vierailee taloyhtiönne pihassa
opastamassa biojätteen lajitteluun
oheisen aikataulun mukaisesti.**

**Hae oma lahjasi
ja tutustu
biojätekeräykseen!**

**ASIAKASLAHJANA
BIOJÄTEKATISKA**

**Mehutarjoilu.
Tervetuloa juttelemaan.**

Neuvonta-auton aikataulu ja reitit kulkujärjestyksessä

KIHNIÖ

24.9. klo 17–20

AS OY KUUSIRINNE II
KIHNIÖNTIE 74

AS OY KIHNIÖN
KUUSIRINNE 1
KIHNIÖNTIE 70

VETERAANITALO A & B
KIHNIÖNTIE 66

VOOKRAPIRTTI
KASEVANTIE 2

KETTUKALLION RIVITA
KASEVANTIE 4

VOOKRATORPPA
TERVATIE 3

ASUNTO OY RAIMONRATI
RINTATIE 8

AS OY AROSENINNE
RINTATIE 12

ASUNTO OY RINNEPIRTTI
HARJUNTIE 1

KOVIKKO A JA B
SAARJÄRVENTIE 2

ILMAJOKI

8.10. klo 17–20

AS OY ILMAJOEN PALONHOVI
LEIKKIKUJA 7

KIINTO OY ILMAJOEN
SÄÄSTÖPANKIN TALO
KAUPPATIE 12

AS OY ILMAJOEN PALSTATIE 1
PALSTATIE 1

AS OY ILMAJOEN
TUULIRANNANTIE 3
TUULIRANNANTIE 3

AS OY ILMAJOEN
LAUROSELANKARTANO
LAUROSELANKUJA 3

ASUNTO OY ILMAJOEN
FANTASIA
KIVENHAKKAJANTIE 26

AS OY ILMAJOEN
VEHNÄPELTO
VEHNÄTIE 1

AS OY ILMAJOEN
VEHNÄLAIHO
VEHNÄTIE 3

AS OY ILMAJOEN
LAUROSELANHELMI
LAUROSELANKUJA 5

PERÄSEINÄJOKI

10.10. klo 10 alk.

AS OY PERÄSEINÄJOEN
KEIKULINKUJA
KEIKULINKUJA 7

KIINTEISTÖ OY SÄÄSTÖVAINIO
NIKOLAINTIE 2

ÄHTÄRI

10.10. klo 12 alk.

KIINTEISTÖ OY ÄHTÄRIN
VUOKRATALOT
RIIHIMÄENTIE 11

KIINTEISTÖ OY ÄHTÄRIN
VUOKRATALOT
RIIHIMÄENTIE 13

AS OY MEHTOLEHTO
MEHTOKUJA 7

AS OY MEHTOPIUSTO
MEHTOKUJA 9

AS OY ÄHTÄRIN PIHAPIUSTO
LINNUSTAJANTIE 19

ALAVUS

10.10. klo 13.30 alk.

AS OY ALAVUDEN LATOKUJA
LATOKUJA 11

AS OY RINNESALMI
LATOKUJA 9

AS OY RANTAPIUSTO
SALMENTIE 5

KIINTEISTÖ OY ALAVUDEN
RISTILÄ
KIRKKOTIE 4

KIINTEISTÖ OY KOIVULEHTO
JÄRVILUOMANTIE 24

YLISTARO

13.10. klo 17 alk.

AS OY KASSUNVAINIO
NEVAKUJA 7

ASUNTO OY YLISTARON
PERTUNKUJA
PERTUNKUJA 4

LAPUA

13.10. klo 18 alk.

AS OY LAPUAN
VAURIONRAITTI III
ARORANNANTIE 18

AS OY LAPUAN LAKEUSHOVI
SAARISENTIE 2

AS OY LAPUAN KEIDAS
KOULUKATU 19

AS OY LAPUAN KEHTO
KOULUKATU 17

KIINTEISTÖ OY LAPUAN
METSÄTURJALA
TURJANPOLKU 2

JALASJÄRVI

14.10. klo 17–20

ASUNTO OY KIVASRINNE
KALLIOTIE 5

AS OY JALASJÄRVEN
ALLUN VAINIO 3
RIIHIVAINIO 3

AS OY JALASJÄRVEN
ALLUNPIHA
RIIHIVAINIO 4

ASUNTO OY JALASJÄRVEN
ALLUN PAUSSI
RIIHIVAINIO 1

AS OY JALASJÄRVEN
HAVERINPUISTO
RIIHIVAINIO 2

AS OY JALASJÄRVEN
PEKANKULMA
KIRKKOTIE 13

ASUNTO OY PUSKANTIE
PUSKANTIE 16

ASUNTO OY
MALLILANRAITTI
SIVUPELLONTIE 8

AS OY JALASJÄRVEN
ALLUNPUISTO B 1
JALASTIE 105 B 1

AS OY JALASJÄRVEN
ALLUNPORTTI
KESKUSTIE 34 D

KUORTANE

15.10. klo 17–20

AS OY KUORTANEEN
KANGASKOKKO 2

KIRKKOTIE 32

KOTIKANGAS
LEHTORINPOLKU 1

AS OY KUORTANEEN
KIRKKOKANGAS
KIRKKOTIE 16

AS OY HALLISENINNE
HARJUNTIE 5

AS OY KUORTANEEN
TERVARATI
TAKAKUJA 8

AS OY KUORTANEEN
KANGASKOKKO 1
KIRKKOTIE 34

AS OY SATOLAKSO
LAKSONTIE 16

AS OY KUORTANEEN
LAKSONPUISTO
LAKSONTIE 8

KUORTANEEN KUNTA/
KUMAJA
KOULUKUJA 2

KURIKKA

15.10. klo 17–20

AS OY KURIKAN
NUMMIKARTANO
SAVITIE 6

AS OY KURIKAN
NUMMIKRANNI
SAVITIE 8

AS OY KURIKAN
TIILIKARTANO
TIILITIE 9

AS OY KURIKAN TIILITIE
TIILITIE 2

AS OY KURIKAN
ISSUNRANTA 1
ISSUNTIE 6

AS OY KURIKAN
ISSUNRANTA 2
ISSUNTIE 6

ASUNTO OY KURIKAN
PIHLAJAKULMA
PIHLAJATIE 3

ASUNTO OY KURIKAN
PIHLAJATIE
PIHLAJATIE 1

AS OY KURIKAN
SÄÄSTÖPUISTO III
PAJUPOLKU 3

AS OY KURIKAN
SÄÄSTÖPUISTO I
PAJUPOLKU 1

AS OY KURIKAN
SÄÄSTÖPUISTO II
PAJUPOLKU 2

SEINÄJOKI

22.10. klo 17–20

AS OY KAARTORIVI
KAARTOTIE 82

ASUNTO OY KAARTOTIE
KAARTOTIE 78

ASUNTO OY SEINÄJOEN
OLLINKULMA
MARTTILANTIE 2

AS OY SEINÄJOEN TAKERI
MARTTILANTIE 3

LEHTIMÄKI HANNU MATTI
PUSKANTIE 27

AS OY SEINÄJOEN KRISTALLI
KESKUSKATU 28

AS OY RAKUUNAPUISTO
RAKUUNAKATU 8

AS OY RATSUKARTANO
RAKUUNAKATU 4

ASUNTO OY
KAARTOTIE 115
VÄLIKATU 4

AS OY KAARTOTIE 113
VÄLIKATU 2

NURMO

22.10. klo 17–20

ASUNTO OY KOIVUHYLLY
PALLOPUISTONTIE 4

ASUNTO OY NURMON
KULLERVO
KULLERVONTIE 2

ASUNTO OY NURMON
KULLERVONRINNE
KULLERVONTIE 4

ASUNTO OY NURMON
KATAJAHovi
KULLERVONTIE 6

AS OY NURMON
KULLERVONKARTANO
KULLERVONTIE 8

ASUNTO OY ESKONHOVI
VELLAMONTIE 5

ASUNTO OY NURMON
TIINANLINNA
VELLAMONTIE 3

AS OY NURMON
VELLAMONRANTA
VELLAMONTIE 1

ASUNTO OY NURMON
JÄKÄLÄPUISTO
JÄKÄLÄTIE 4

ASUNTO OY
NURMON RAJATIE 1 A
RAJATIE 1 A

TÄHTEITÄ NOLLA! -PALAUTUSLOMAKE

TÄHTEITÄ NOLLA!

– RUOKAJÄTTEEN VÄHENTÄMISKAMPANJA

*Täytä viikon 48 aikana ja palauta tulokset sähköpostilla.
Vastalahjaksi koulun oppilaat saavat viivaimen.*

Koulun nimi: _____

Yhteys henkilö: _____

Osoite ja postinumero: _____

Puhelin: _____

Sähköpostiosoite: _____

Ma 24.11.

Mitä ruokaa tarjolla: _____

Biojätteen määrä: _____ kg

Ruokailijoitten määrä: _____

Arvio lautasjätteen määrästä (normaaliin verrattuna): ☐ enemmän ☐ saman verran ☐ vähemmän

Ti 25.11.

Mitä ruokaa tarjolla: _____

Biojätteen määrä: _____ kg

Ruokailijoitten määrä: _____

Arvio lautasjätteen määrästä (normaaliin verrattuna): ☐ enemmän ☐ saman verran ☐ vähemmän

Ke 26.11.

Mitä ruokaa tarjolla: _____

Biojätteen määrä: _____ kg

Ruokailijoitten määrä: _____

Arvio lautasjätteen määrästä (normaaliin verrattuna): ☐ enemmän ☐ saman verran ☐ vähemmän

To 27.11.

Mitä ruokaa tarjolla: _____

Biojätteen määrä: _____ kg

Ruokailijoitten määrä: _____

Arvio lautasjätteen määrästä (normaaliin verrattuna): ☐ enemmän ☐ saman verran ☐ vähemmän

Pe 28.11.

Mitä ruokaa tarjolla: _____

Biojätteen määrä: _____ kg

Ruokailijoitten määrä: _____

Arvio lautasjätteen määrästä (normaaliin verrattuna): ☐ enemmän ☐ saman verran ☐ vähemmän

Annetaanko / myydäänkö linjastoon jäänyttä ruokaa ja kenelle?

Osallistuisitko kampanjaan
myös ensi vuonna?

Kyllä ☐ En ☐

BIOJÄTEINFO ISÄNNÖITSIJÄLLE

Biojätteen lajittelu tuo säästöä ja edistää kierrätystä

Biojätteen lajittelu keräykseen kannattaa. Jättemaksut alenevat taloyhtiössä, kun poltettavan jätteen astia ei täyty niin nopeasti. Lisäksi taloyhtiö voi edistää omalta osaltaan kierrätystä, kun biojätteet kierrätetään yhdessä puhdistamolietteen kanssa biokaasuksi ja maanparannusrakeeksi Lakeuden Etapin biokaasulaitoksessa.

Biojätteen erilliskeräys on määritelty myös kuntien jätehuoltomääräyksissä ja se koskee kaikkia Etapin toimialueen taloyhtiöistä, joissa on vähintään 5 huoneistoa.

Biojäteastia

Biojäteastian voi tilata Etapin asiakaspalvelusta, jolloin astian toimittamisesta peritään hinnaston mukainen kuljetusmaksu. Astioita voi ostaa myös jäteasemilta. Tällöin tulee etukäteen ottaa yhteyttä suoraan jäteasemaan tai asiakaspalveluun ja tehdä varaus biojäteastia. Jos astian hankkii muualta, on hankintaa tehtäessä otettava huomioon, että astian tulee olla ruskea, pyörällinen ja koneellisen kuormaamiseen soveltuva. Markkinoilla on myös sellaisia astioita, jotka eivät täytä vaatimuksia. Astia täytyy myös merkitä etuseinään tai kanteen kiinnitettävällä biojätetarralla. Tarroja voi tilata Etapin asiakaspalvelusta.

Astiaa hankittaessa tulee ottaa huomioon asuntojen määrä ja koko. Etapilla myynnissä olevat biojäteastiat ovat joko 140- tai 240 -litraisia. Biojäte on painavaa, joten astian ei ole tarkoitukseen täyttyä kokonaan. Biojäteastia saa maksimissaan painaa 60 kiloa, jotta se ei tyhjennettäessä rikkoonnu tai jotta tyhjennys ei muuten vaikeudu liiallisen painon takia. Suuremmat taloyhtiöt voivat mahdollisuuksien mukaan hankkia myös syväkeräysastioita.

Jätehuoltomääräysten mukaan biojäteastia tyhjennetään 1.4–30.9 välisenä aikana viikon välein ja 1.10–31.3 vähintään kahden viikon välein.

Biojätteen tyhjennyshinta riippuu astiakoosta. Voimassa olevan hinnasto löytyy Etapin nettisivuilta. Tyhjennyshinta sisältää astian vuokran, tyhjennyksen yhteydessä vaihdettavan sisäpussin ja kerran vuodessa tapahtuvan koneellisen pesun.

Biokimppa

Biojätteelle on mahdollisuus järjestää kimppa-astia taloyhtiöiden kesken. Kaava-alueella samaa jätteastiaa käyttävät kiinteistöt voivat sijaita enintään yhden kilometrin etäisyydellä ja haja-asutusalueella enintään kolmen kilometrin etäisyydellä toisistaan.

Kimppa perustetaan tekemällä ilmoitus Etapin asiakaspalveluun ja täyttämällä kimppaastiasopimus, jonka voi tulostaa Etapin nettisivuilta ”Asioi verkossa”-osiosta. Sopimuksen voi myös tilata soittamalla Etapin asiakaspalveluun. Lasku tyhjennyksistä voidaan laittaa niin sovittaessa joko kaikille kimpan osakkaille tai vain kimppaisännälle, joka itse huolehtii laskun tasaamisesta. Kimppaisäntä on se, jonka tontilla jätteastia sijaitsee.

Kompostointi

Taloyhtiöillä on myös mahdollista käyttää yhteiskompostia asukkaiden kesken. Ruokajätteen kompostointia varten kompostorin tulee olla jätehuoltomääräysten mukaan lämpöeristetty. Taloyhtiön tulee tehdä jätelautakunnalle kirjallinen ilmoitus kompostoinnista, jossa ilmoitetaan myös kompostointivastaava. Ilmoituksen voi tehdä vapaamuotoisesti ja lähettää Lakeuden jätelautakunnalle, PL 20, 60800 Ilmajoki tai jatelautakunta@ilmajoki.fi

Lämpökompostoria käyttävä taloyhtiö voi hakea Lakeuden jätelautakunnalta pidennettyä tyhjennysväliä poltettavalle jätteelle. Haja-asutusalueella jäteastian tyhjennysväliksi voi saada 8 viikkoa ja kaava-alueella 4 viikkoa. Tyhjennysvälin pidennyksen hakulomakkeen löydät osoitteesta www.ilmajoki.fi/jatelautakunta.

Pakkaaminen

Biojätettä ei tarvitse pakata, vaan jätteen voi suoraan lajitella astiaan. Halutessaan biojätteen voi kuitenkin pakata esimerkiksi sanomalehdestä taiteltuun pussiin tai muuhun paperipussiin. Taitteluohjeet löytyvät Etapin nettisivuilta. Mikäli taittelu ei innosta, astian voi myös pelkästään vuorata sanomalehdellä tai vaikka kananmunakennon palasilla. Erillisiä kaupan biojätepusseja ei tarvitse ostaa ja paperipussi on jopa parempi vaihtoehto biojätteen käsittelyn kannalta.

Kaikissa kysymyksissä voi kääntyä Lakeuden Etapin asiakaspalvelun puoleen (06) 421 4900 tai yritysasiakkaat@etappi.com